

Materiały konferencyjne

© Corbis Polska

VI Ogólnopolska Konferencja
Pomoc dzieciom – ofiarom przestępstw
Warszawa, 26-27 października 2009

Ministerstwo Sprawiedliwości RP

Urząd m.st. Warszawy
Biuro Polityki Społecznej

Fundacja Dzieci Nieczyje

Organizatorzy:

Ministerstwo Sprawiedliwości RP

Urząd m.st. Warszawy
Biuro Polityki Społecznej

Fundacja Dzieci Niczyje

VI Ogólnopolska Konferencja Pomoc dzieciom – ofiarom przestępstw Warszawa, 26-27 października 2009

Konferencja pod honorowym patronatem Ministra Sprawiedliwości, Prezydent m.st. Warszawy oraz Rzecznika Praw Dziecka.

Komitety organizacyjny:

Fundacja Dzieci Niczyje

Daria Drab
Agnieszka Izdebska
Maria Keller-Hamela
Beata Kaczkiewicz
Olga Kudanowska
Sylwia Lewandowska-Akhvlediani
Monika Sajkowska
Maria Sierakowska
Marta Skierkowska

Ministerstwo Sprawiedliwości

Andrzej Augustyniak

Urząd m.st. Warszawy – Biuro Polityki Społecznej

Danuta Kuciewicz
Elżbieta Piechowiak-Modrzejewska

Udział w konferencji jest bezpłatny. Organizatorzy zapewniają przerwy kawowe, lunch oraz materiały konferencyjne.

Sesje w sali Koncertowej będą prowadzone w języku polskim lub angielskim. Organizatorzy zapewniają tłumaczenia wszystkich sesji w tej sali na język: polski/angielski.

W konferencji bierze udział grupa profesjonalistów z 7 krajów Europy Środkowo-Wschodniej z organizacji uczestniczących w realizowanym od 2005 r. programie „Dzieciństwo bez krzywdzenia. Ku lepszemu systemowi ochrony dzieci w Europie Wschodniej” sponsorowanym przez OAK Foundation.

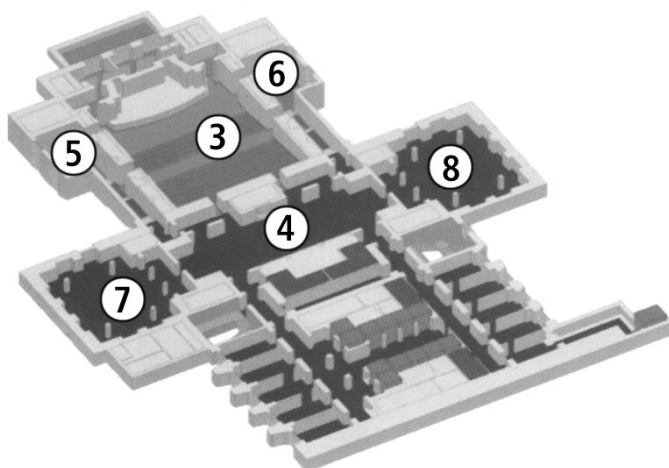
Konferencja jest finansowana ze środków Urzędu m.st. Warszawy, Ministerstwa Sprawiedliwości i OAK Foundation.

Program Konferencji – 26 października

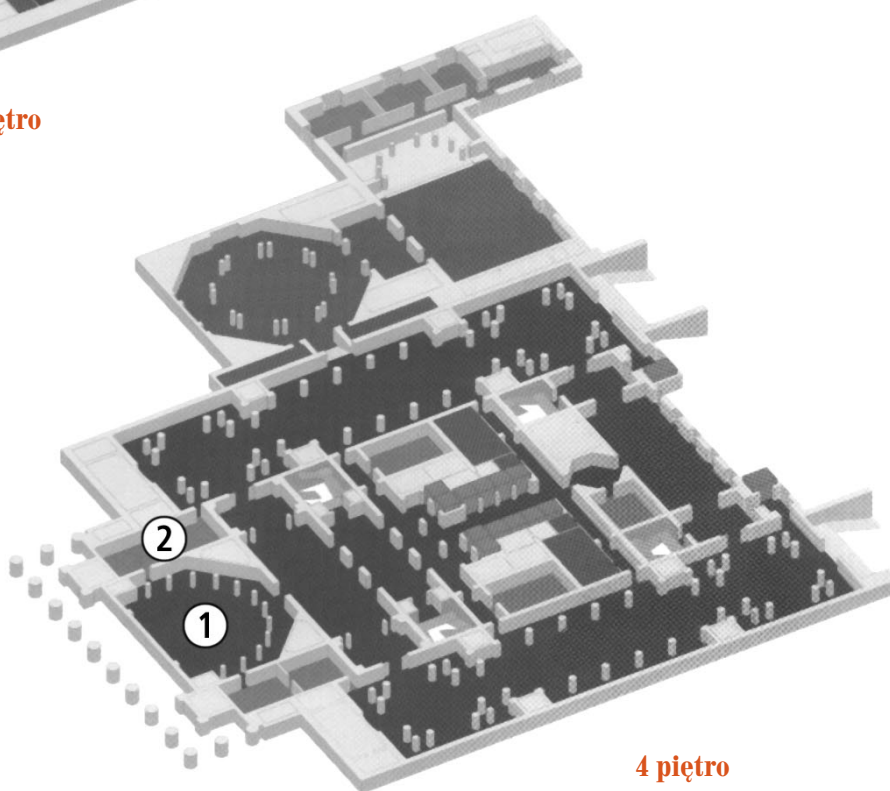
8.00-9.30	Rejestracja uczestników			
9.30-11.00	Sesja inauguracyjna			
	Powitanie Minister Sprawiedliwości, Prezydent m.st. Warszawy, Rzecznik Praw Dziecka, Prezes Fundacji Dzieci Nieczyje Wykład inauguracyjny Dziecko pod parasolem prawa: 20-lecie Konwencji o prawach dziecka – <i>prof. Adam Zieliński</i> Prezentacja Karty Praw Dziecka – Świadka/Ofiary Przystępstwa – <i>Olga Kudanowska</i> Certyfikaty Przyjaznych Pokoi Przesłuchań			
11.00-11.30	Przerwa na kawę			
11.30-13.15	Sesja plenarna			
	Globalne wyzwania – lokalne rozwiązania Wiktymizacja dzieci i młodzieży w Polsce – diagnoza, wyzwania, perspektywy, <i>dr Monika Sajkowska</i> Dobre praktyki Pomoc dzieciom krzywdzonym – rozwiązania lokalne <i>Kraków – Ryszard Izdebski, Szczecin – Małgorzata Rękawiecka, Warszawa – Jolanta Zmarzlik</i> Ku systemowej pomocy dzieciom – ofiarom przestępstw. Panel ekspertów <i>prof. Maria Beisert, Maria Keller-Hamela, Włodzimierz Paszyński, Anna Wesotowska</i> Moderator: <i>Michał Olszański</i>			
13.15-14.15	Lunch			
14.15-15.45	Sesje równoległe			
	Sala Koncertowa Ochrona dzieci przed krzywdzeniem w Europie „Dzieciństwo bez krzywdzenia” – pomoc dzieciom krzywdzonym w Europie Wschodniej – <i>Maria Keller-Hamela</i> Profilaktyka agresywnych zachowań dzieci w szkole: program „Second Step” – <i>Ausra Kuriene, Litwa</i> Zapobieganie międzygeneracyjnej transmisji przemocy wobec dzieci: perspektywa WHO – <i>prof. Kevin Browne, Wielka Brytania</i> Moderator: <i>Maria Keller-Hamela</i>	Sala Rudniewa Sesja kwartalnika „Dziecko krzywdzone” Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci Jak budować lokalny system profilaktyki krzywdzenia małych dzieci? – <i>Agnieszka Izdebska</i> Doświadczenia z realizacji projektu Dobry Rodzic – Dobry Start na terenie Warszawy – <i>Renata Szredzińska</i> Doświadczenia z wdrażania programów wspomagania wczesnego rozwoju dzieci na terenach wiejskich – <i>Dorota Bregin</i> Moderator: <i>dr Monika Sajkowska</i>	Sala Renesansowa Dziecko w sytuacji rozvodu rodziców Czy prawo chroni dziecko? – <i>Emilia Naumann</i> Metody pracy z rodzicami w konfliktach w celu podtrzymania lub rekonstrukcji więzi dziecka z rodzicem w sytuacji rozstania – <i>Anna Krzywicka-Filuś, Joanna Graczyk-Ójdem</i> Władza czy opieka rodzicielska? Mediacja jako procedura wspierająca budowanie kooperacji rodziców po rozwodzie – <i>Maria Glegoła-Szczap</i> Moderator: <i>Magdalena Rutkiewicz</i>	Sala A Rozpoznawanie przypadków wykorzystywania seksualnego dzieci – wybrane elementy treningu dla psychologów i pedagogów – <i>Erna Petkute, Litwa, dr Magdalena Czub</i> Sala B Diagnostyka medyczna w postępowaniu sądowym w sprawach przestępstw seksualnych wobec dzieci – <i>dr n. med. Elżbieta Sowińska-Przepiera</i>
15.45-16.15	Przerwa na kawę			
16.15-18.00	Sesje równoległe			
	Sala Koncertowa Pomoc online i pomoc telefoniczna dzieciom w kryzysie Pomoc psychologiczna online ofiarom przestępstw – <i>prof. Bassam Aouil</i> Interwencja kryzysowa policji w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia – <i>dr Mariusz Sokotowski</i> „Łączymy się z dziećmi” – telefony zaufania dla dzieci w Polsce i na świecie – <i>Lucyna Kicińska</i> 116 000 Telefon w Sprawie Zaginionego Dziecka – <i>Zuzanna Ziajko</i> Moderator: <i>Renata Durda</i>	Sala Rudniewa Od ofiary do sprawy Przemiana ofiary w sprawcę – ryzyko wystąpienia u ofiary zachowań przemocowych przy braku profesjonalnej pomocy psychologicznej – <i>prof. Maria Beisert</i> Moderator: <i>dr hab. Ewa Jarosz</i>	Sala Renesansowa Społeczności internetowe a zagrożenia bezpieczeństwa dziecka Co robić z agresją elektroniczną młodzieży? – <i>dr Jacek Pyżalski</i> Zagrożenia związane z serwisami społecznościowymi: doświadczenia zespołu Helpline.org.pl – <i>Katarzyna Fenik</i> Profilaktyka zagrożeń bezpieczeństwa użytkowników portali społecznościowych – <i>Marcin Sotodki</i> Moderator: <i>Łukasz Wojtasik</i>	Sala A Edukacja rodziców stosujących kary fizyczne wobec dzieci – <i>Aneta Kwaśny, Marlena Trąbińska-Haduch</i> Sala B Przypadek chłopca z diagnozą zespołu dziecka maltretowanego – współpraca interdyscyplinarna – <i>Marzena Affeldt, Adam Stepnowski -Said</i>
18.00-19.30	Projekcja filmu „Galerianki”, reż. Katarzyna Roslaniec, Kinoteka, sala 7			

Program Konferencji – 27 października

9.00-10.45	Sesja plenarna			
	Komercyjne wykorzystywanie dzieci Komercyjne wykorzystywanie seksualne dzieci – dynamika problemu w Europie – <i>Theo Noten, Holandia</i> Problem handlu dziećmi – profilaktyka i przeciwdziałanie – <i>Zsafia Farkas, Węgry</i> Nielegalne adopcje dzieci – <i>Małgorzata Pomarańska-Bielecka</i> Raport alternatywny do raportu rządu polskiego z realizacji protokołu fakultatywnego do Konwencji o Prawach Dziecka w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii – <i>Elżbieta Czyż</i> Moderator: <i>Gabriela Roszkowska</i>			
10.45-11.15	Przerwa na kawę			
11.15-13.00	Sesje równoległe			
	Sala koncertowa Dzieciństwo bez przemocy Kontinuum przemocy wobec dzieci – uwarunkowania i konsekwencje kar fizycznych – <i>Jolanta Zmarzlik</i> Regulacje prawne dotyczące stosowania kar fizycznych wobec dzieci w Polsce i na świecie – <i>Olga Kudanowska</i> Kampania „Dzieciństwo bez przemocy” 2001 <i>Katarzyna Michalska</i> 2009 <i>Marta Skierkowska</i> Kampania „Dzieciństwo bez przemocy” – działania w krajach Europy Wschodniej – <i>Yuliya Maliyenko, Ukraina</i> Rola mediów w kampaniach społecznych na przykładzie kampanii „Dzieciństwo bez przemocy” – <i>Robert Halik</i> Moderator: <i>Anna Lechowska</i>	Sala Rudniewa Przesłuchanie dziecka poza trybem 185a k.p.k. Panel ekspertów <i>Józef Biegański</i> <i>Alicja Budzyńska,</i> <i>Teresa Jaśkiewicz-</i> <i>Obydzińska</i> <i>Barbara Sternik</i> <i>Anna Wesotowska</i> Moderator: <i>Emilia Naumann</i>	Sala Renesansowa Dziecko poza rodziną Przemoc wobec dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – <i>Joanna Włodarczyk</i> Konferencja Grupy Rodzinnej jako metoda zapobiegania umieszczaniu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – <i>Jarostaw Przeperski</i> Standard i procedura interwencyjnego umieszczania dziecka w pieczy zastępczej – <i>Alina Prusinska-Marek</i> Od adopcji po jej rozwiązanie – <i>dr Justyna Trepka-Starosta,</i> <i>dr Agnieszka Roszkowska</i> Moderator: <i>Beata Pawlak-Jordan</i>	Sala A Pomoc psychologiczna dzieciom rozwodzących się rodziców – <i>Kamila Becker</i> Sala B Prevention of child abuse through skills training program for young children, parents and teachers – <i>Agnese Sladzevska, Łotwa</i> <i>warsztat w jęz. angielskim bez tłumaczenia na jęz. polski</i>
13.00-14.00	Lunch			
14.00-15.30	Sesje równoległe			
	Sala Koncertowa Sprawcy wykorzystywania i przemocy wobec dziecka Ochrona dzieci przed sprawcami przestępstw seksualnych w rodzinie i w społeczeństwie – <i>prof. Kevin Browne, Wielka Brytania</i> Polityka wobec sprawców przemocy seksualnej wobec dzieci – <i>prof. Józef Gierowski</i> Moderator: <i>Daria Drab</i>	Sala Rudniewa Ochrona danych osobowych a prawne ograniczenia możliwości pomocy dzieciom Panel ekspertów <i>Piotr Drobek</i> <i>Olga Kudanowska</i> <i>Daniel Wieszczycki</i> <i>Jolanta Zmarzlik</i> Moderator: <i>Justyna Podlewska</i>	Sala Renesansowa Przestępstwa wobec dzieci Prawnokarne aspekty izolacji sprawcy od dziecka – ofiary przemocy domowej – <i>Małgorzata Czarkowska</i> Wpływ relacji i struktury rodziny kazirodziej na zeznania dzieci – ofiar – <i>Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska,</i> <i>Ewa Wach</i> Analiza postaw profesjonalistów, zajmujących się dziećmi- ofiarami przestępstw, wobec obowiązujących norm i procedur prawnych – <i>Kinga Dębiec</i> Moderator: <i>Andrzej Augustyniak</i>	Sala A Interviewing Children: Getting More with Less – <i>Maria Keller-Hamela</i> <i>warsztat w jęz. angielski bez tłumaczenia na jęz. polski</i> Sala B Psychoterapia tańcem i ruchem jako metoda pracy z dziećmi po traumie – <i>Aleksandra Łukasiewicz</i>
15.30-17.15	Projekcja filmu „Italianiec” reż. Andrei Kravchuk, Sala Koncertowa			

6 piętro

4 piętro

1. Sala Rudniewa
2. Biuro konferencyjne
3. Sala Koncertowa
4. Hol główny, rejestracja uczestników
5. Sala warsztatowa "A"
6. Sala warsztatowa "B"
7. Sala Gałczyńskiego
8. Sala Renesansowa

Informacje o prowadzących

Marzena Affeldt – pedagog Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu, kierowniczka Zespołu Informacyjno-Konsultacyjnego, mediatorka rodzinna. Ukończyła Podyplomowe Studium Pomocy Psychologicznej oraz „Kurs terapii systemowej rodzin”. Ma wieloletnie doświadczenie w pracy z rodzinami w sytuacji rozstania oraz w pracy z dziećmi, które doświadczały przemocy fizycznej, psychicznej i seksualnej. Była pracownica Policyjnej Izby Dziecka oraz kuratorka społeczna ds. rodzinnych, certyfikowana trenerka Treningu Zastępowania Agresji, realizatorka Szkoły dla Rodziców i Wychowawców rekomendowana przez CMPPP w Warszawie, członkini Stowarzyszenia Mediatorów Rodzinnych, współzałożycielka Fundacji Dziecko w Centrum.

Bassam Aouil – psycholog, profesor Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Kierownik i główny konsultant Pracowni Pomocy Psychologicznej Online w Akademickim Centrum Pomocy Psychologicznej w Bydgoszczy. Członek Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Terapeutycznego. Jest dyrektorem i terapeutą w Uniwersyteckim Centrum Usług Psychoedukacyjnych przy Fundacji dla UKB w Bydgoszczy. Współpracuje z Wydziałem Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz z uczelniami w Polsce i za granicą (Syria, Rosja, Ukraina). Jest współautorem strony internetowej www.psychologia.net.pl.

Kamila Becker – pedagog, licencjonowana trenerka warsztatu PTP. Absolwentka trzyletniej Szkoły Psychoterapii INTRA. Pracuje w Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno-Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży OPTA, gdzie prowadzi konsultacje dla rodziców, spotkania terapeutyczne, grupy socjoterapeutyczne i terapeutyczne dla dzieci i młodzieży.

Maria Beisert – doktor habilitowany, profesor UAM, prawnik, psycholog, seksuolog kliniczny. Pracownica naukowo-dydaktyczna Instytutu Psychologii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Kierowniczka Pracowni Seksuologii Społecznej i Klinicznej oraz Podyplomowego Studium Pomocy Psychologicznej w Dziedzinie Seksuologii działających w Instytucie Psychologii UAM w Poznaniu. Jej główne zainteresowania naukowe dotyczą obszaru psychologii zdrowia i psychologii klinicznej, a szczególnie problematyki kryzysów, rozwoju seksualnego człowieka, terapii sprawców i ofiar patologii seksualnej. Jest autorką i współautorką wielu prac z tego zakresu. Jej najważniejsze publikacje książkowe to: „Seks twojego dziecka”, „Rozwód. Proces radzenia sobie z kryzysem”, „Kazirodztwo. Rodzice w roli sprawców”, „Seksualność w cyklu życia człowieka”. Prowadzi liczne szkolenia z zakresu diagnozy i terapii zaburzeń rozwoju seksualnego człowieka przeznaczone dla psychologów praktyków. Zajmuje się także publicystyką i popularyzacją zagadnień psychologicznych w mediach. Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego. Biegły sądowy.

Dorota Bregin – absolwentka Szkoły Animatorów Społecznych Stowarzyszenia Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej, The Development School (MA Social Development Practice) oraz VIII edycji Szkoły Trenerów Organizacji Pozarządowych STOP. Koordynatorka programu „Niewidzialne dzieci” w Fundacji Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego. Działaczka i trenerka organizacji pozarządowych pracujących lokalnie oraz na poziomie ogólnopolskim.

Kevin Browne – profesor psychologii i biolog. Pracuje na Uniwersytecie w Nottingham. Od 30 lat bada zjawiska przemocy w rodzinie i przemocy wobec dzieci; jest autorem wielu opracowań dotyczących tej problematyki. Przez 12 lat był członkiem Zarządu Międzynarodowego Stowarzyszenia na rzecz Zapobiegania Krzywdzenia i Zaniedbywania Dzieci (ISPCAN). Obecnie jest doradcą Komisji Europejskiej, UNICEF-u oraz kieruje Centrum Opieki nad Dziećmi i Ochrony Jednostki Światowej Organizacji Zdrowia.

Alicja Budzyńska – psycholog. Jest biegłym sądowym, wydaje opinie sądowo-psychologiczne w sprawach z udziałem dzieci. Od kilku lat pracuje w Fundacji Dzieci Niezys, gdzie zajmuje się diagnozą i terapią dzieci krzywdzonych oraz ich rodzin. Prowadzi również szkolenia dla różnych grup profesjonalistów w zakresie problematyki dziecka krzywdzonego. Koordynuje i prowadzi ogólnopolski Klub Biegłego Psychologa oraz Studium „Opiniowanie sądowo - psychologiczne w sprawach z udziałem dzieci”. Posiada rekomendacje PTP w zakresie diagnozy spraw rodzinnych i nieletnich oraz psychologicznej oceny zeznań świadków. Jest autorką poradnika dla profesjonalistów „Jak przesłuchiwać dziecko” i innych publikacji związanych z powyższą problematyką.

Małgorzata Czarkowska – doktorantka Studiów Doktoranckich Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, specjalizacja: prawo karne. Zajmuje się problematyką przemocy w rodzinie. Zatrudniona jest na stanowisku asystenta sędziego Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie. Wykładowca przedmiotów z zakresu prawa w szkołach policealnych.

Magdalena Czub – doktor psychologii, zatrudniona w Terenowym Komitecie Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu, kierowniczka zespołu zajmującego się diagnozą i terapią dzieci wykorzystywanych seksualnie, biegły sądowy w sprawach rodzinnych, opiekuńczych i rozwodowych oraz ofiar przemocy fizycznej, emocjonalnej i seksualnej. Zainteresowania: problematyka wczesnych więzi społecznych człowieka (przywiązanie) i ich wpływu na dalszy rozwój, problematyka konsekwencji wykorzystywania seksualnego dla dalszego rozwoju dziecka. Autorka publikacji na temat wczesnego rozwoju społeczno-emocjonalnego człowieka oraz wykorzystywania seksualnego dzieci i młodzieży.

Czyż Elżbieta – członek Rady Fundacji Dzieci Niezysze. Członek Zarządu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka i koordynator programu „Prawa dziecka” w HFPC, były pracownik Zespołu Prawa Rodzinnego Biura Rzecznika Praw Obywatelskich. Autorka artykułów z zakresu problematyki praw dziecka i przemocy rodzinnej a także książek i opracowań specjalistycznych związanych z tą tematyką.

Kinga Dębiec – doktorantka Uniwersytetu Śląskiego na kierunku: socjologia. W 2008 r. uzyskała certyfikat szkolenia „Chrońmy dzieci przed przemocą” realizowanego w ramach projektu pod tym samym tytułem przez Ośrodek Wspierania Inicjatyw Społecznych. W 2005 obroniła pracę licencjacką pt. „Mali świadkowie – wielkie przeżycie. Program wsparcia dla dzieci – ofiar i świadków przestępstw oraz ich rodzin”. W 2007 r. ukończyła studia socjologiczne pracą dyplomową pt. „Badanie postaw profesjonalistów zajmujących się dziećmi – ofiarami i świadkami przestępstw wobec obowiązujących norm prawnych i postępowań sądowych”.

Piotr Drobek – prawnik, absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2000 r. pracuje w Biurze Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, gdzie od 2007 r. pełni funkcję zastępcy dyrektora Departamentu Edukacji Społecznej i Współpracy Międzynarodowej.

Zsobia Farkas – jako menedżer Projektu ds. Doradztwa Regionalnego dla Europy Południowo-Wschodniej przy Fundacji „Terre des hommes” reprezentuje tę fundację w kontaktach z organizacjami międzynarodowymi (np. OSCE, UNWTO) oraz innymi grupami eksperckimi zajmującymi się prawami dzieci. Członkini zespołu odpowiedzialnego za opracowanie wspólnej inicjatywy czterech największych organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw dzieci – Projekt Mario, którego celem jest poprawa opieki nad dziećmi zagrożonymi wykorzystywaniem seksualnym/handlem zarówno w kraju pochodzenia, jak i tym, do którego trafiły. Współpracowała z wieloma instytucjami i organizacjami pozarządowymi realizującymi podobne projekty. Zajmuje się także dziennikarstwem.

Katarzyna Fenik – psychoterapeuta, pedagog specjalny, koordynatorka programu Helpline.org.pl. Wieloletnia współpracownica organizacji zajmujących się pomocą ofiarom przemocy, m.in. Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”. Autorka programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy, profilaktyki uzależnień, bezpieczeństwa dzieci w Internecie. Współautorka kampanii dotyczącej handlu dziećmi „Dzieci nie są na sprzedaż”. Prowadzi szkolenia w zakresie problematyki dziecka krzywdzonego, dziecka – ofiary handlu. Ma w swoim dorobku wiele artykułów poświęconych pracy terapeutycznej z dziećmi krzywdzonymi.

Józef Krzysztof Gierowski – doktor praw, doktor habilitowany psychologii, profesor nauk medycznych. Od 1994 r. profesor w Instytucie Ekspertyz Sądowych w Krakowie. W latach 1991 – 1996 kierownik Zakładu Patologii Społecznej Katedry Psychiatrii Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, od 2003 r. kieruje Zakładem Psychologii Lekarskiej CM UJ, a od 2007 także Pracownią Psychopatologii Sądowej Katedry Psychiatrii UJ CM. W latach 2003 – 2007 przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie. Autor i współautor ponad 270 publikacji naukowych z zakresu psychologii, psychiatrii sądowej i psychologii lekarskiej. Laureat Nagrody I stopnia im. prof. Bohdana Zawadzkiego „w uznaniu wybitnych zasług dla rozwoju psychologicznej praktyki sądowej i klinicznej” przyznanej w 2004 r. przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Przewodniczący Komisji ds. Rekomendacji dla Biegłych Sądowych PTP.

Maria Glegoła-Szczap – psycholog kliniczny, biegły sądowy, doświadczona mediatorka, trenerka umiejętności mediacyjnych (rekomendacja SMR). Specjalizuje się w sprawach rodzinnych. Mediacją zajmuje się od 1999 r. Członkini założycielka Stowarzyszenia Mediatorów Rodzinnych, jego wiceprezes oraz członkini Komisji ds. Standardów i Certyfikacji SMR. Jest wpisana na listę stałych mediatorów SMR. Mediacje prowadzi w Ośrodku Mediacji „Klinika konfliktu” w Warszawie. Autorka publikacji poświęconych mediacji. Od wielu lat współpracuje z Fundacją Dzieci Niezysze.

Jolanta Graczyk-Œgdem – wiceprzewodnicząca TKOPD w Poznaniu, pedagog, pracuje w zespole okołorozrównowym, zajmuje się rodzinami w kryzysie (separacja, rozstanie, rozwód), pracuje z dziećmi i dorosłymi, którzy doświadczają przemocy emocjonalnej i fizycznej. Opiniuje w sprawach rozwodowych, rodzinnych (sprawowanie opieki, regulacja kontaktów). Członkini Stowarzyszenia Mediatorów Rodzinnych, prowadzi mediacje w Ośrodku Mediacji przy TKOPD w Poznaniu.

Robert Halik – twórca miesięcznika „Bliżej przedszkola – wychowanie i edukacja”, pomysłodawca Ogólnopolskiego Forum Edukacyjnego oraz Nagrody im. Marii Weryho-Radziwiłłowicz. Kieruje Centrum Edukacyjnym Bliżej Przedszkola. Dzięki projektom realizowanym przez centrum inspirowe nauczycieli i rodziców do wspierania rozwoju dziecka na wszystkich płaszczyznach. Współdziałając z partnerami miesięcznika „Bliżej przedszkola”, czynnie uczestniczy w najważniejszych inicjatywach promujących dziecko i dzieciństwo. Nagrodzony Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Agnieszka Izdebska – psycholog, psychoterapeuta psychodynamiczny, doktorantka w Instytucie Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jej zainteresowania naukowe skupiają się głównie wokół ludzkiej seksualności, zarówno w zakresie związanej z tym normy, jak i patologii, oraz edukacji zdrowotnej i psychoprofilaktyki. Od 2007 r. związana zawodowo z Fundacją Dzieci Niezysze. Od 2004 r. współpracuje z Fundacją Kidprotect.pl. Członkini Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego oraz Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Psychodynamicznej.

Ryszard Izdebski – pedagog i psycholog kliniczny, psychoterapeuta i terapeuta rodzin. Kierownik Zespołu Leczenia Domo-
wego Kliniki Psychiatrii Dzieci i Młodzieży Collegium Medicum UJ. Dyrektor Krakowskiej Fundacji Rozwoju Psychoterapii.
Dyrektor Krakowskiego Instytutu Psychoterapii Stowarzyszenia „U Siemachy”. Członek Zarządu Stowarzyszenia „U Sie-
machy”. Posiada certyfikat psychoterapeuty i superwizora Sekcji Naukowej Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychia-
trycznego oraz certyfikat Polskiego Towarzystwa Balintowskiego. Prowadzi działalność terapeutyczną, superwizyjną oraz
edukacyjną w zakresie profilaktyki zdrowia psychicznego, w tym uzależnień oraz psychoterapię dzieci i młodzieży.

Ewa Jarosz – dr hab., adiunkt w Katedrze Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Śląskiego. Problematyką krzywdzenia dzieci
zajmuje się od kilkunastu lat. Jest autorką wielu artykułów naukowych na ten temat oraz kilku książek: *Przemoc wobec
dzieci. Reakcje środowisk szkolnych*, *Dom który krzywdzi*, *Międzynarodowe standardy przeciwdziałania krzywdzeniu dzie-
ci* oraz *Ochrona dzieci przed krzywdzeniem - perspektywa globalna i lokalna*

Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska – psycholog, biegły sądowy, kierownik Zakładu Psychologii Sądowej Instytutu Ekspertyz
Sądowych w Krakowie. Wykładowca Centrum Edukacyjnego Nauk Sądowych, organizującego szkolenia m.in. z zakresu
psychologii sądowej. Autorka i współautorka kilkudziesięciu publikacji z zakresu psychologii sądowej oraz artykułów doty-
czących problematyki zeznań ofiar wykorzystywania seksualnego

Maria Keller-Hamela – psycholog, członek zarządu i dyrektor ds. współpracy zagranicznej Fundacji Dzieci Niczyje, pracuje
w Fundacji od 1996 roku. Zastępca redaktora naczelnego kwartalnika „Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka”.
Koordynator programu „Dzieciństwo bez krzywdzenia – ku lepszemu systemowi ochrony dzieci w Europie Środkowo-
Wschodniej”, ekspert Międzynarodowego Stowarzyszenia na rzecz Przeciwdziałania Krzywdzeniu i Zaniedbywaniu
Dzieci (ISPCAN).

Lucyna Kiełńska – absolwentka Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji UW, specjalność: wychowanie resocjali-
zujące. Od 5 lat współpracuje z różnymi organizacjami pozarządowymi w Polsce. Od początku 2009 r. związana z Fundacją
Dzieci Niczyje, gdzie jest koordynatorką Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111. Szkoli różne grupy profesjona-
listów w zakresie świadczenia pomocy przez telefon.

Anna Krzywicka-Filus – psycholog, od 16 lat pracownica TKOPD w Poznaniu, przez wiele lat zajmowała się rodzinami
zmagającymi się z kryzysem rozstania, obecnie pracuje głównie z dziećmi, które doświadczyły wykorzystania seksualnego,
zajmuje się diagnozą, terapią i wsparciem tych dzieci oraz ich bliskich podczas procedur prawnych. Uczestniczy w przesłu-
chaniach dzieci jako biegły psycholog. Jest także mediatorem rodzinnym Ośrodka Mediacji przy TKOPD w Poznaniu.

Olga Kudanowska – prawnik, aplikantka prokuratorska. W Fundacji Dzieci Niczyje pracuje w projekcie „Dziecko - świadek
specjalnej troski”. Pracuje także w Stowarzyszeniu Interwencji Prawnej, gdzie udziela porad prawnych związanych z ro-
dzicielstwem zastępczym. Współpracuje z Monitorem Prawniczym.

Ausra Kuriene – psycholog, psychoterapeutka dzieci i młodzieży, psychoanalityk grupowy. Dyrektorka Ośrodka Wsparcia
dla Dzieci w Wilnie. Od 1992 r. zajmuje się opracowywaniem i wdrażaniem programów interwencyjnych mających na celu
ochronę dzieci w sytuacjach kryzysowych, dzieci wykorzystywanych, poszkodowanych i będących ofiarami przemocy. Od
2001 r. członkini organizacji Ashoka. Wierzy, że społeczeństwo jest w stanie zapewnić dzieciom realizację ich potrzeb psy-
chologicznych przez większe zaangażowanie szerszej społeczności we wczesne działania prewencyjne i wczesną interwen-
cję. Popularyzuje wiedzę na ten temat, dzieląc się swoimi umiejętnościami i doświadczeniem. Umożliwia członkom spo-
łeczności aktywne uczestnictwo w rozwiązywaniu problemów dzieci. Uważa, że dzięki szkoleniu osób dorosłych, z którymi
dzieci mają codzienny bezpośredni kontakt (nauczycieli, trenerów, lekarzy pediatrów, pracowników policji), możliwe jest
skuteczniejsze i pewniejsze działanie.

Aneta Kwaśny – psycholog. Ma uprawnienia do prowadzenia grup metodą TZA-ART – „Trening zastępowania agresji”.
Ukończyła półtoraroczny staż w młodzieżowej grupie terapeutycznej w Poradni OPTA. Pracowała warsztatowo w ramach
programu „Młoda mama”. W Studium Terapii Rodzin Stowarzyszenia OPTA doskonalą (IV rok) swoje umiejętności prowa-
dzenia psychoterapii rodzinnej. Uczestniczka szkolenia trenerskiego w zakresie pracy metodą wideotreningu komunikacji.
W ramach programu „Dobry Rodzic – Dobry Start” Fundacji Dzieci Niczyje prowadzi konsultacje, spotkania terapeutyczne
indywidualne i rodzinne oraz grupy wsparcia, warsztaty dla rodziców i spotkania edukacyjne. Odpowiada na pytania rodzi-
ców w poradni internetowej.

Aleksandra Łukasiewicz – magister psychologii Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończyła trzyletnie szkolenie podyplo-
mowe w Instytucie Psychoterapii Tańcem i Ruchem (otrzymała certyfikat terapeutki tańcem i ruchem) oraz dwuletnie
dzienne studia na Wydziale Dance/Movement Therapy w Pratt Institute New York (jest certyfikowanym dance therapist
registred). Pracowała z dziećmi, które doświadczyły traum życiowych, z nastolatkami oraz osobami dorosłymi z zaburze-
niami psychicznymi lub w kryzysie życiowym, m.in. w Instytucie Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, Ośrodku Pomocy
Społecznej Ochota, Woodhull Hospital Brooklyn New York, North Central Bronx Hospital New York. Współtworzy Polskie
Stowarzyszenie Psychoterapii Tańcem i Ruchem i należy do American Dance Therapy Association. Jest członkinią zespołu
Ośrodka Terapii Tańcem i Ruchem Iba (www.terapiatancem-iba.pl) w Warszawie. Pracuje indywidualnie, grupowo i z
rodzinami, poza pracą kliniczną zajmuje się także prowadzeniem warsztatów rozwojowych z wykorzystaniem technik
terapii tańcem i ruchem, choreoterapii, ruchu autentycznego i relaksacji.

Yuliya Maliyenko – od 2004 r. koordynatorka projektów w ukraińskiej fundacji Child Well-Being (CWB) Fund Ukraine. Pracowała nad rozbudową systemu opieki społecznej i podniesieniem jej poziomu na Ukrainie oraz poprawą zdrowia publicznego przez wspieranie społeczności lokalnych. Od kilku lat koordynuje prace mające na celu przeciwdziałanie krzywdzeniu dzieci. Obecnie zajmuje się następującymi projektami: „Pokonanie przemocy – model pilotażowy struktur prewencyjnych w przeciwdziałaniu przemocy wobec dzieci” (we współpracy z organizacją Bread for the World z Niemiec) oraz „Dzieciństwo bez krzywdzenia – pomoc dzieciom krzywdzonym w Europie Wschodniej” w ramach partnerstwa z Fundacją Dzieci Niczyje z Polski przy wsparciu Fundacji OAK.

Katarzyna Michalska – magister profilaktyki społecznej i resocjalizacji (Wydział Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego), pracownica Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – koordynatorka działań podejmowanych w ramach programu „Rozwijanie form i metod przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych”.

Emilia Naumann – adwokat, prowadzi m.in. sprawy rodzinne, cywilne, karne, dotyczące wykorzystywania seksualnego dzieci, przemocy w rodzinie, opieki nad dziećmi. Od kilku lat współpracuje z Fundacją Dzieci Niczyje. Współautorka publikacji „Dziecko pod parasolem prawa”.

Theo Noten – od 1996 r. zarządza ECPAT w Holandii, a od 1998 r. kieruje Meldpunt Kinderporno, czyli holenderskim telefonem zaufania poświęconym tematyce pornografii dziecięcej w Internecie. W latach 2002 – 2004 był koordynatorem projektu badawczego „Joint East West Research on Trafficking in Minors for Sexual Purposes” prowadzonego w 16 krajach europejskich, a w latach 2004 – 2006 – programu „Joint East West Multi Stakeholder Training Program on Trafficking in Children for Sexual Purposes” w 19 krajach Europy. Członek zarządu ECPAT International, doradca w zakresie zwalczania handlu ludźmi, pornografii dziecięcej i dziecięcej turystyki seksualnej. Współautor kilku publikacji ECPAT International, m.in. „Violence against Children in Cyberspace (2005)”, „Ten Years Anniversary of the Stockholm Agenda for Action” (2006), „The ECPAT – The Body Shop Report on the State of Global Child Trafficking for Sexual Purposes” (2009). Współwydawca następujących publikacji: „Research on Trafficking in Children” (2004), „A Training Guide on Combating Trafficking in Children” (2006), „Q&A on Trafficking in Children” (2006) oraz podręcznika „Train the Trainer Training” (2008). Członek Rady Doradczej międzynarodowej organizacji NGO ds. badania ONZ dotyczącego przemocy wobec dzieci (UN Study on Violence Against Children) z 2007 r. Współorganizator III Światowego Kongresu poświęconego problemowi seksualnego wykorzystywania dzieci i młodzieży w Europie i we Wspólnocie Niepodległych Państw w 2008 r., doradca w sprawie materiałów kongresowych na temat handlu dziećmi.

Włodzimierz Paszyński – absolwent Uniwersytetu Warszawskiego (1974 r.). W latach 1974 – 1987 nauczyciel języka polskiego w VIII Liceum Ogólnokształcącym im. Władysława IV i XXXIX Liceum Ogólnokształcącym im. Ludowego Lotnictwa Polskiego, następnie, do 1990 r., asystent na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 1990 – 1998 kurator oświaty w Warszawie, w okresie 2001 – 2002 wiceminister edukacji. Do końca 2006 r. wykładowca w Kolegium Nauczycielskim w Warszawie (w 1992 r. współtworzył jego program) i nauczyciel w LXIII Liceum Ogólnokształcącym im. Lajosa Kossutha. Prowadził także zajęcia na wydziałach: pedagogicznym i filologii polskiej UW. Obecnie zastępca prezydenta m.st. Warszawy.

Erna Petkute – magister psychologii, psychoterapeuta indywidualny i grupowy. Ukończyła studia na Uniwersytecie w Petersburgu i Instytut Analiz Grupowych w Heidelbergu. Od 1995 r. pracuje jako specjalista w zakresie przeciwdziałania przemocy wobec dzieci, zajmuje się poradnictwem psychologicznym oraz prowadzi szkolenia dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Założycielka i koordynatorka programu „Starszy brat, starsza siostra” dla dzieci w sytuacjach kryzysowych. Obecnie pracuje w Ośrodku Wsparcia dla Dzieci w Wilnie. Prowadziła zajęcia na Uniwersytecie w Wilnie oraz na Uniwersytecie Pedagogicznym w Wilnie.

Justyna Podlewska – absolwentka Wydziału Prawa i Administracji UW oraz Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW. Od dziesięciu lat udziela pomocy prawnej klientom Fundacji Dzieci Niczyje. Od czterech lat udziela porad prawnych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla dzielnicy Ursynów. Specjalizuje się w prawnej ochronie ofiar przestępstw, zagadnieniach dotyczących przeciwdziałania przemocy oraz prawie rodzinnym. Koordynuje programy prawne Fundacji Dzieci Niczyje: „Udział przedstawiciela społecznego w procesie sądowym” oraz „Opiekun Dziecka Ofiary Przestępstwa.” Jest konsultantką z zakresu prawa w programie Helpline.org.pl. oraz w programie „Dobry Rodzic Dobry Start” Fundacji Dzieci Niczyje.

Małgorzata Pomarańska-Bielecka – magister prawa i politologii z uprawnieniami pedagogicznymi. Studentka na międzywydziałowych środowiskowych studiach doktoranckich przy Wydziale Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego z siedzibą w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji (temat pracy doktorskiej: nielegalna adopcja), absolwentka Szkoły Praw Człowieka Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, stypendystka Network of East West Women w 2003 r. Pracuje jako asesor prokuratorski w Prokuraturze Rejonowej Warszawa-Mokotów. Wieloletnia współpracownica organizacji pozarządowych, takich jak: Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Fundacja „La Strada”, Stowarzyszenie „Niebieska Linia”. Specjalizuje się w problematyce praw kobiet i dzieci (szczególnie przemocy w rodzinie, handlu kobietami i dziećmi) oraz zastępczego rodzicielstwa.

Alina Prusinowska-Marek – magister resocjalizacji i profilaktyki społecznej Uniwersytetu Warszawskiego, zawodowy kurator ds. rodzinnych i nieletnich, kierowniczka V ZKSS SR Warszawa-Mokotów, członkini Stowarzyszenia „Niebieska Linia”, laureatka nagrody „Złoty Telefon” 2007, mediatorka, trenerka Niebieskiej Akademii Warszawskiej.

Jarosław Przeperski – pedagog (UMK Toruń), założyciel i dyrektor Fundacji „Nadzieja dla rodzin” prowadzącej Krajowe Centrum Konferencji Grupy Rodzinnej, członek stowarzyszenia koordynatorów KGR w Londynie, autor artykułów z zakresu budowania systemu pomocy rodzinie i dziecku, wdrażania i ewaluacji metody Konferencji Grupy Rodzinnej, poradnictwa pastoralnego, ojcostwa. Prelegent konferencji krajowych i zagranicznych (USA, Wielka Brytania).

Jacek Pyżalski – doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Instytucie Medycyny Pracy w Łodzi, członek Zespołu Krajowego Centrum Promocji Zdrowia w Miejsu Pracy. Kierownik i wykonawca kilkunastu zagranicznych i polskich projektów badawczych z zakresu stresu zawodowego nauczycieli, radzenia sobie nauczycieli z trudnymi wychowawczo zachowaniami uczniów oraz promocji zdrowia w miejscu pracy. Autor książki „Nauczyciele – uczniowie: dwa spojrzenia na dyscyplinę w klasie” oraz współautor podręcznika testowego „Kwestionariusz Obciążeń Zawodowych Pedagoga (KOZP)”. Autor i współautor około 70 publikacji w polskich i zagranicznych czasopismach oraz pracach zbiorowych. Członek międzynarodowego komitetu zarządzającego akcją COST (European Cooperation in the Field of Scientific and Technical Research) Action IS0801: Cyberbullying: coping with negative and enhancing positive uses of new technologies, in relationships in educational settings.

Małgorzata Rękawiecka – pedagog, absolwentka Uniwersytetu Szczecińskiego, członek zarządu i założycielka Stowarzyszenia SOS dla Rodziny. Od 2000 r. aktywnie uczestniczy w budowaniu lokalnego systemu pomocy dzieciom krzywdzonym. Inicjatorka utworzenia w 2003 r. Bezpiecznego Miejsca Przesłuchań dla Dzieci na terenie Miejskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Szczecinie. Koordynatorka Ośrodka Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przepiętstwem.

Agnieszka Roszkowska – adiunkt w Zakładzie Psychologii Klinicznej i Sądowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, biegły psycholog sądowy, członek European Association of Psychology and Law.

Monika Sajkowska – doktor socjologii, dyrektor Fundacji Dzieci Nieczyje. Do 2007 r. adiunkt w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Autorka i współautorka badań na temat skali problemu krzywdzenia dzieci w Polsce, postaw społecznych wobec problemu oraz medialnego obrazu problemu krzywdzenia dzieci. Autorka publikacji naukowych i popularnonaukowych dotyczących problemu krzywdzenia dzieci. Redaktor naczelny kwartalnika „Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka”, wydawanego przez Fundację Dzieci Nieczyje

Marta Skierkowska – psycholog, absolwentka Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, studiowała także na Katolickim Uniwersytecie w Leuven w Belgii. Od czasu studiów związana jest z tematyką komunikacji i marketingu. W styczniu 2008 r. dołączyła do zespołu Fundacji Dzieci Nieczyje, gdzie brała udział w przygotowaniu i realizacji wielu projektów społecznych. W FDN odpowiada za działania z zakresu public relations.

Agnese Śladzevska – pracownik społeczny. Współzałożycielka i pracownica Ośrodka Przeciwno Krzywdzeniu Dzieci Dardede w Rydze (Łotwa). Specjalizowała się w Theraplay w USA oraz w Julianna Moor Counselling Center. Pracowała także w Szkole Pracy Społecznej i Pedagogiki Attistiba w Rydze. Obecnie jest kierowniczką działu ds. prewencji, gdzie przygotowuje program szkoleń i prewencji w zakresie wykorzystywania dzieci i przemocy wobec dzieci. Pracuje z różnymi grupami obejmującymi profesjonalistów, rodziców, dzieci i społeczność. Zajmuje się także zbieraniem funduszy dla ośrodka Dardede oraz koordynacją międzynarodowych projektów, programów i pozyskiwaniem grantów.

Mariusz Sokołowski – absolwent Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, doktor nauk humanistycznych. Młodszy inspektor, od sierpnia 2007 r. rzecznik prasowy komendanta głównego policji. Weześniej (od lutego 2004 r.) był rzecznikiem komendanta stołecznego policji. Adiunkt Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Do 2003 r. pracownik naukowo-dydaktyczny Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. W latach 1999 – 2003 organizator i osoba odpowiedzialna za kursy medialne dla oficerów prasowych i rzeczników prasowych policji. Od lat zaangażowany w promowanie zagadnień związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i bezpieczeństwem dzieci w Internecie.

Marcin Sołodki – absolwent Wydziału Cybernetyki Wojskowej Akademii Technicznej oraz Akademii Pedagogiki Specjalnej (pedagogika zdolności – komputerowe wspomaganie kształcenia). Od wielu lat interesuje się edukacją na odległość (e-learningiem, distance-learningiem i mobile-learningiem), realizuje projekty edukacyjne w firmach komercyjnych i sektorze pozarządowym. Tworzy środowiska do zdalnej edukacji (platformy e-learningowe) oraz opracowuje kursy dla dorosłych, dzieci i młodzieży. W Fundacji Dzieci Nieczyje jest koordynatorem projektu Sieciaki.pl, zajmuje się zdalną edukacją dzieci w zakresie bezpieczeństwa w Internecie.

Elżbieta Sowińska-Przepiera – doktor nauk medycznych, specjalista ginekolog położnik, endokrynolog, ginekolog dziecięcy, biegły sądowy. Adiunkt Kliniki Endokrynologii Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie i Kliniki Ginekologii Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu. Jej główne zainteresowania naukowe dotyczą ginekologii dziecięcej, szczególnie problematyki endokrynologii i rozwoju seksualnego dziewcząt. Jest autorką i współautorką wielu prac z tego zakresu, prowadzi liczne szkolenia, kursy i wykłady dla ginekologów, pediatrów, psychologów i pedagogów szkolnych.

Adam Stepnowski-Said – psycholog Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu oraz psycholog szkolny w Zespole Szkół nr 2 w Poznaniu. Ukończył „Kurs podstawowy psychoterapii systemowej indywidualnej i rodzin” w Wielkopolskim Towarzystwie Terapii Systemowej. Pracował z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie w Środowiskowym Domu Samopomocy PSOUU, jako socjoterapeuta oraz kierownik w świetlicach socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Ukończył „Kurs pomocy socjoterapeutycznej dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym” Fundacji ETOH. Obecnie współprowadzi grupę socjoterapeutyczną dla młodzieży w ramach TKOPD.

Barbara Sternik-Drażek – ukończyła studia magisterskie na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego w zakresie nauk prawnych i administracyjnych. Prokurator Prokuratury Rejonowej Warszawa-Praga Północ, kierowniczka Działu Dochodzeniowego nadzorującego Komisariat Policji Warszawa-Targówek, obecnie oddelegowana do Wydziału Postępowania Sądowego Prokuratury Okręgowej Warszawa-Praga.

Renata Szredzińska – magister neofilologii, absolwentka podyplomowego Studium Komunikacji Społecznej i Mediów Polskiej Akademii Nauk, pracownica Fundacji Dzieci Niczyje, koordynatorka projektów europejskich. W Fundacji Dzieci Niczyje koordynuje program „Dobry Rodzic – Dobry Start”.

Marlena Trąbińska-Haduch – psycholog, położna. Ukończyła kurs „Szkoła dla rodziców i wychowawców” organizowany przez CMPPP – „Podstawy programu pracy z grupami dla rodziców dzieci w wieku 3 – 8 lat” autorstwa Carolyn Webster-Stratton. Ma uprawnienia do prowadzenia grup metodą TZA-ART – „Trening zastępowania agresji”. Jest w trakcie zdobywania certyfikatu trenera metody wideotreningu oraz oceny noworodków skalą Brazeltona. Współautorka programu „Młoda mama” oraz scenariusza „Bez klapsa – jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice”. Ukończyła też Studium Terapii Rodzin Stowarzyszenia OPTA. W Fundacji Dzieci Niczyje pracuje w programie „Dobry Rodzic – Dobry Start”. Prowadzi konsultacje wychowawcze i indywidualne oraz grupy wsparcia i warsztaty dla rodziców. Ma troje dzieci, dwa koty i psa. Interesuje się psychologią rozwojową i wychowawczą oraz psychologicznymi aspektami ciąży i macierzyństwa.

Justyna Trepka-Starosta – adiunkt w Zakładzie Psychologii Klinicznej i Sądowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, biegły psycholog sądowy. Współpracuje z wieloma ośrodkami adopcyjnymi w Polsce.

Ewa Wach - psycholog, od kilkunastu lat pracuje w Instytucie Ekspertyz Sądowych w Krakowie jako biegły, gdzie między innymi specjalizuje się w opracowywaniu ekspertyz w sprawach wykorzystywania seksualnego małoletnich. Prowadzi również szkolenia z tego zakresu dla pracowników wymiaru sprawiedliwości (prokuratorów, sędziów, psychologów i pedagogów). Posiada rekomendacje PTP w zakresie problematyki związanej z procesem karnym i cywilnym (ocena zeznań świadków małoletnich i dorosłych, sprawców przestępstw, nieletnich i rodziny, typowanie sprawców).

Anna Wesołowska - sędzia Sądu Okręgowego w Łodzi (V Wydział Karny Odwoławczy). Inicjatorka prowadzenia wybranych rozpraw sądowych z udziałem uczniów szkół ponadgimnazjalnych w ramach edukacji prawnej. Autorka podręcznika dla nauczycieli i uczniów, poruszającego problematykę przemocy w rodzinie, przestępstw na tle seksualnym, narkomanii i innych patologii. Pilotowała utworzenie pokoju przesłuchań dla dzieci w Łodzi. Członek Rady do Spraw Pokrzywdzonych Przestępstwem przy Ministrze Sprawiedliwości

Daniel Wieszczycki – prawnik, konsultant ds. ochrony danych osobowych i nowych technologii. Absolwent WPiA UW oraz studiów podyplomowych Prawo Internetu UJ. Przez kilka lat pracował w Biurze GIODO na stanowisku inspektora. Stały współpracownik międzynarodowej kancelarii prawnej White & Case. Prelegent na wielu konferencjach, autor licznych publikacji prasowych oraz współautor raportu Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju UNDP „Polska w drodze do globalnego społeczeństwa informacyjnego”. Członek Internet Society Poland.

Joanna Włodarczyk – pracuje w Fundacji Dzieci Niczyje w międzynarodowym programie „Dzieciństwo bez krzywdzenia – pomoc dzieciom krzywdzonym w Europie Wschodniej” oraz w programie Daphne III „Sexual Abuse against Children at Residential Institutions”. Studentka socjologii w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych UW.

Zuzanna Ziajko – od marca 2009 r. dyrektorka Zespołu Poszukiwań i Identyfikacji Fundacji ITAKA, Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych. Weześniej, od lipca 2008 r., specjalistka ds. poszukiwań i identyfikacji w fundacji. Na co dzień koordynuje pracę ZPiI. Zespół prowadzi działania poszukiwawcze w kraju i za granicą, udziela specjalistycznych porad rodzinom zaginionych (m.in. psychologicznych, prawnych).

Adam Zieliński – profesor nauk prawnych na Uniwersytecie Warszawskim. Od 1955 do 1982 r. sędzia sądów powszechnych w Warszawie, w okresach 1982 – 1996 i 2000 – 2001 sędzia NSA (1982 – 1992 jego prezes). W latach 1994 – 1995 sekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, 1996 – 2000 rzecznik praw obywatelskich. Był m.in. członkiem Komitetu Praw Człowieka przy ONZ i Izby Praw Człowieka w Bośni i Hercegowinie z ramienia Rady Europy. Specjalizuje się w ochronie praw człowieka, prawie i postępowaniu cywilnym oraz prawie i postępowaniu administracyjnym. Autor ponad 200 publikacji naukowych i popularnonaukowych.

Jolanta Zmarzlik – magister profilaktyki społecznej i resocjalizacji. Dyrektor do spraw klinicznych Fundacji Dzieci Niczyje. Zajmuje się diagnozą i terapią dzieci, młodzieży i dorosłych, wydaje opinie psychologiczno-sądowe, prowadzi szkolenia w zakresie problematyki dziecka krzywdzonego. Posiada certyfikat PARPA specjalisty d/s przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jest wykładowcą w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie.

26 października, poniedziałek

Sesja plenarna, godz. 9.30 - 11.00, sala Koncertowa

Powitanie uczestników

- Dziecko pod parasolem prawa: 20-lecie Konwencji o prawach dziecka – *prof. Adam Zieliński*
- Ochrona praw dzieci: prezentacja Karty Praw Dziecka – Ofiary Przepęstwa – *Olga Kudanowska, FDN*
- Certyfikaty Przyjaznych Pokoi Przesłuchań – wręcza *Ministerstwo Sprawiedliwości i FDN*

Moderator: *Maria Keller - Hamela*

• Konwencja o prawach dziecka

20 lat temu, w dniu 20 listopada 1989 r. została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych Konwencja o prawach dziecka. (...)

Art.19

1. Państwa-Strony będą podejmowały wszelkie właściwe kroki w dziedzinie ustawodawczej, administracyjnej, społecznej oraz wychowawczej dla ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdy lub zaniedbania bądź złego traktowania lub wyzysku, w tym wykorzystywania w celach seksualnych, dzieci pozostających pod opieką rodzica(ów), opiekuna(ów) prawnego(ych) lub innej osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem.
2. Tego rodzaju środki ochronne powinny obejmować, tam gdzie jest to właściwe, skuteczne przedsięwzięcia w celu stworzenia programów socjalnych dla realizacji pomocy dziecku oraz osobom sprawującym opiekę nad dzieckiem, jak również innych form działań prewencyjnych dla ustalania, informowania, wszczynania i prowadzenia śledztwa, postępowania, notowania wymienionych wyżej przypadków niewłaściwego traktowania dzieci oraz tam, gdzie jest to właściwe - ingerencję sądu. (...)

• Karta praw dziecka – ofiary/świadka przęstwa

Karta praw dziecka – ofiary/świadka przęstwa powstała ze względu na potrzebę poszanowania praw dzieci pokrzywdzonych lub będących świadkami przęstwa. Na początku 2009 r. Fundacja Dzieci Niczyje podjęła inicjatywę stworzenia dokumentu, który przedstawiałby kompleksowo prawa dzieci uczestniczących w postępowaniu karnym. Dokument w założeniu miał być skierowany do profesjonalistów, którzy w pracy zawodowej mają kontakt z dziećmi – ofiarami lub świadkami przęstw. Wstępny projekt karty został stworzony przez Fundację Dzieci Niczyje i rozesłany do członków Koalicji na rzecz Przyjaznego Przesłuchiwanie Dzieci. Część członków koalicji zgłosiła uwagi do poszczególnych zapisów dokumentu. Wszystkie uwagi i komentarze zostały przeanalizowane, a część uwzględniono w zapisach karty. Ostatnim etapem konsultacji było złożenie dokumentu w Ministerstwie Sprawiedliwości i uzyskanie opinii w tej kwestii. Ministerstwo objęło kartę swoim patronatem.

Karta jest aktem niewiążącym. Fundacja ma jednak nadzieję, że dokument pomoże wytyczyć kierunek postępowania organów wymiaru sprawiedliwości oraz organizacji pomocowych w zakresie ochrony małoletnich uczestniczących w procedurze karnej. W dalszej perspektywie ma na celu ujednolicenie praktyki postępowania z dziećmi pokrzywdzonymi lub będącymi świadkami przęstw i pełne respektowanie ich praw w toku postępowania karnego.

Dokument będzie dystrybuowany do członków Koalicji na rzecz Przyjaznego Przesłuchiwanie Dzieci, do instytucji wymiaru sprawiedliwości oraz innych instytucji i organizacji, które zgłoszą takie zapotrzebowanie.

Uczestnicy konferencji znajdą pełny tekst karty w materiałach konferencyjnych.

Karta praw dziecka – ofiary/świadka przęstwa (fragmenty)

Dobro i bezpieczeństwo dziecka powinno być nadrzędną wartością we wszystkich procedurach podejmowanych wobec dziecka ofiary/świadka przęstwa, zarówno dla organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, jak również dla instytucji/organizacji powołanych do opieki nad dzieckiem. (...)

Dziecko ofiara/świadek przęstwa ma prawo do poważnego traktowania i rzetelnej oceny wiarygodności jego wypowiedzi. (...)

Dziecko ofiara/świadek przęstwa ma prawo do godnego traktowania, w szczególności do respektowania jego potrzeb w trakcie procedur. (...)

Dziecko ofiara/świadek przęstwa ma prawo do wyrażenia swojego zdania oraz do tego, by rozważono jego zdanie w działaniach i decyzjach, które go dotyczą.(...)

• **Standardy miejsca przesłuchiwanie dzieci, które powinien spełniać Przyjazny Pokój Przesłuchań Dzieci**

Głównym celem opracowania i popularyzowania standardów pokoi przesłuchań dzieci jest zapewnienie dzieciom – ofiarom wykorzystywania i przemocy przyjaznych warunków przesłuchania, które pozwolą na zminimalizowanie stresu dziecka oraz zgromadzenie wiarygodnego materiału dowodowego. Podstawowymi warunkami, które muszą spełnić instytucje i placówki, by prowadzone przez nie pokoje przesłuchań uznane były za przyjazny pokój przesłuchań dzieci, to odpowiedni, przyjazny dziecku lokal dostosowany do potrzeb wymiaru sprawiedliwości oraz zapewnienie dziecku i jego opiekunom wsparcia i informacji o pomocy psychologicznej, medycznej i prawnej. Lokal taki musi spełniać następujące warunki:

1. **Zdolności organizacyjne:** Pokój przesłuchań dzieci prowadzony jest przez jednostkę posiadającą osobowość prawną, która zapewnia jego administrowanie.
2. **Pomieszczenie przyjazne dziecku:** Jednostka ta dysponuje wygodnym, zapewniającym poczucie prywatności, wyposażonym zgodnie z potrzebami dziecka lokalem w celu zapewnienia dziecku fizycznego i psychicznego bezpieczeństwa w czasie przesłuchania. W szczególności lokal ten:
 - Zapewnia prowadzenie przesłuchania dziecka wyłącznie przez sędziego z udziałem psychologa, przy jednoczesnej możliwości uczestniczenia w przesłuchaniu innych osób (prokurator, adwokat oskarżonego, oskarżyciel posiłkowy i in.), przebywających w odrębnym pomieszczeniu. Możliwość tę zapewnia szyba wenecka pomiędzy pomieszczeniami i/lub bezpośrednia transmisja przebiegu przesłuchania oraz system komunikacji pomiędzy pokojami;
 - Zapewnia możliwość oczekiwania dziecka na przesłuchanie w przyjaznym miejscu, do którego nie ma wstępu oskarżony. Poczekalnia wyposażona jest w sposób zapewniający dziecku możliwość aktywnego spędzenia czasu oczekiwania (zabawki, książeczki, czasopisma, kredki itp.). Nie ma w niej natomiast materiałów edukacyjnych i informacyjnych na temat przemocy i wykorzystywania seksualnego;
 - Zapewnia dziecku intymność poprzez wyciszenie drzwi pomiędzy pokojem przesłuchań a innymi/i pomieszczeniem/ami;
 - Utrzymany jest w stonowanej, pastelowej kolorystyce;
 - Umeblowany jest w sposób zapewniający komfortowe przebywanie w nim młodszym i starszym dzieciom (stoliki i krzesła w dwóch rozmiarach, kanapa lub fotel, miękka wykładzina);
 - Wyposażony jest w materiały i sprzęty pomocne w uzyskiwaniu informacji od dziecka (kredki, papier, lalki, pacynki i in.), które nie są bezpośrednio dostępne dla dziecka oraz nieliczne (!) zabawki dostępne dziecku.
3. **Przesłuchanie dla potrzeb wymiaru sprawiedliwości:** W pomieszczeniu możliwa jest rejestracja przesłuchania, dzięki której jego przebieg może być odtworzony na rozprawie głównej. Zapewniona jest również możliwość komunikowania się osób uczestniczących w przesłuchaniu (prokurator, adwokat oskarżonego) z sędzią i psychologiem w celu przekazywania im pytań, które mają zostać zadane dziecku. W celu zagwarantowania realizacji ww. potrzeb wymiaru sprawiedliwości pokój przesłuchań powinien być wyposażony w:
 - Kamery/y rejestrującą/e przesłuchanie (cały pokój + zachowania i reakcje dziecka);
 - Mikrofon/y rejestrujący/e dźwięk;
 - Sprzęt umożliwiający rejestrację audiovideo przebiegu przesłuchania na dwóch nośnikach (dwie kasety VHS; kasecie + DVD);
 - Mikrofon w pokoju sąsiadującym z pokojem, gdzie przesłuchiwane jest dziecko oraz
 - Słuchawki dla sędziego i psychologa.
4. **Informacja na temat oferty pomocy i wsparcie dziecka – ofiary i jego opiekunów:** Zagwarantowanie opiekunom dziecka wszechstronnej informacji na temat możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy psychologicznej, terapeutycznej, medycznej i prawnej jest niezbędną częścią oferty Przyjaznego Pokoju Przesłuchań Dzieci. Informacja taka dotyczy oferty pomocy świadczonej przez jednostkę prowadzącą pokój przesłuchań lub przez inne współpracujące ośrodki. Opiekun każdego przesłuchiwanego dziecka otrzymuje pisemną informację nt. takiej oferty.

Standardy sformułowane zostały w 2007 roku przez Fundację Dzieci Niczyje i Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z Koalicją na rzecz Przyjaznego Przesłuchiwanie Dzieci

26 października, poniedziałek

Sesja plenarna, godz. 11.30 – 13.15, sala Koncertowa

Globalne wyzwania – lokalne rozwiązania

- Wiktyimizacja dzieci i młodzieży w Polsce – diagnoza, wyzwania, perspektywy – *dr Monika Sajkowska, FDN*

Dobre praktyki

- Dobre praktyki pomocy dzieciom – ofiarom przestępstw i krzywdzenia w społecznościach lokalnych
Kraków – Ryszard Izdebski, Stowarzyszenie „U Siemachy”
Szczecin – Tomasz Piechowiak, Stowarzyszenie „SOS dla Rodziny”
Warszawa – Jolanta Zmarzlik, FDN

Ku systemowej pomocy dzieciom – ofiarom przestępstw

- Panel ekspertów
prof. Maria Beisert, UAM, Maria Keller-Hamela, FDN; Włodzimierz Paszyński, Urząd m.st. Warszawy;
Anna Wesolowska, Sąd Okręgowy w Łodzi

Moderator: *Michał Olszański*

• Wyzwania związane z rozwojem wiktymologii rozwojowej okresu dzieciństwa

- Niezbędne są lepsze dane statystyczne, które umożliwiłyby dokumentowanie i analizę zakresu i charakteru wiktyimizacji dzieci, a także aktualnych trendów dotyczących tego zjawiska, m.in. pełne roczne dane dotyczące wszystkich oficjalnie zgłoszonych przestępstw i form krzywdzenia, których ofiarą padają dzieci. Uzupełnienie tych statystyk powinny stanowić wyniki regularnie prowadzonych krajowych badań służących oszacowaniu ogromnej liczby niezgłoszonych przypadków wiktyimizacji, m.in. aktów przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej oraz pośrednich form wiktyimizacji. Bez pełniejszych i bardziej wiarygodnych danych epidemiologicznych nie sposób odpowiedzieć na podstawowe pytania dotyczące wiktyimizacji dzieci.
- Należy promować te kierunki rozważań teoretycznych i badań empirycznych, które uwzględniają i integrują różne formy wiktyimizacji dzieci. Należy zdawać sobie sprawę z faktu, że duża część symptomów obserwowanych u dzieci wykorzystywanych seksualnie nie jest specyficzna dla wykorzystywania seksualnego, lecz charakteryzuje uogólnione reakcje na rozmaite formy wiktyimizacji i traumy. Takie podejście można znaleźć w badaniach ilustrujących współwystępowanie różnych form wiktyimizacji oraz odnoszących się do faktu, że doświadczenie jednej formy wiktyimizacji może zwiększać stopień narażenia dziecka na inne jej rodzaje. Ponadto prawdziwie syntetyczne badania nad wiktyimizacją powinny uwzględniać codzienne odmiany tego zjawiska (np. przemoc rówieśniczą) obok kategorii klinicznych (takich jak wykorzystywanie seksualne), na których dotąd skupiała się uwaga badaczy.
- Wiktymologia okresu dziecięcego powinna czerpać z kilku innych dyscyplin, takich jak nauka o rozwoju dziecka czy kryminologia, w celu dokonania analizy i integracji dostarczanej przez nie wiedzy. Znaczną część modeli teoretycznych dotyczących rozwoju dziecka można odnieść do wiktyimizacji dzieci. Wiktymologia może także czerpać z tej dyscypliny wartościowe narzędzia metodologiczne, w dużej mierze opierające się na obserwacji i badaniach podłużnych. Kryminologia z kolei oferuje wiktymologom rozwojowym możliwość analizowania problemów w kontekście społecznym, dostęp do małoletnich ofiar oraz wiedzę o instytucjach wywierających wpływ na ich doświadczenia. Do tych dwóch dyscyplin trzeba także dodać zasoby intelektualne psychiatrii, pediatrii, prawa, pracy socjalnej, a także innych dziedzin, z których można czerpać cenną wiedzę o wiktyimizacji dzieci. Jedynie takie interdyscyplinarne podejście pozwoli na wyjaśnienie ogromnie ważnego problemu wpływu wiktyimizacji na życie dzieci, które jej doświadczają.

(Na podst.: D. Finkelhor, *Wiktyimizacja dzieci: perspektywa rozwojowa*, „Dziecko krzywdzone. Teoria. Badania. Praktyka” nr 3(20) 2007)

- Ciągłe niewiele wiemy o skali wiktylizacji dzieci i młodzieży w Polsce. Z założenia ograniczonym źródłem informacji na ten temat są statystyki policyjne i sądowe. Programy badawcze oraz programy rejestru danych, pozwalające szacować trendy poszczególnych form wiktylizacji, w zasadzie nie istnieją. Na sesji zdiagnozowane zostaną potrzeby w zakresie gromadzenia wiedzy o przestępstwach wobec dzieci i innych formach złego traktowania najmłodszych. Zaprezentowane również zostaną wybrane wyniki najnowszych badań FDN na temat wiktylizacji dzieci i młodzieży w Polsce.

Doświadczenia polskiej młodzieży AD 2009 (N = 1000, %)

Czy w ciągu ostatniego roku ktoś:

	Nie zdarzyło mi się coś takiego (%)	Tak, zdarzyło mi się to jeden raz (%)	Tak, zdarzyło mi się to kilka razy (%)	Tak, zdarzyło mi się to wiele razy (%)	Odmawiam odpowiedzi (%)
zmuszał Cię do oglądania intymnych części jego ciała	94	3	1	1	1
wbrew Twojej woli dotykał intymnych części Twojego ciała i/lub zmuszał Cię do takiego dotyku	92	5	2	1	1
zranił Twoje uczucia, mówiąc lub pisząc rzeczy związane z seksem, a dotykając Ciebie albo Twojego ciała	81	9	7	3	1
zmuszał Cię do uprawiania seksu, czyli do stosunku seksualnego w jakiegokolwiek postaci	94	3	2	1	1
zawarł z Tobą w Internecie znajomość, w wyniku której próbowano wykorzystać Cię do celów seksualnych	92	4	2	1	1

Jeśli chociaż raz zdarzyło Ci się, że w ciągu ostatniego roku ktoś zmuszał Cię do uprawiania seksu, czyli do stosunku seksualnego w jakiegokolwiek postaci, czy był to:

	%	liczebność
Nieznajomy	15%	9
Znajomy	57%	37
Członek rodziny	3%	2
Nie jestem w stanie tego określić/trudno powiedzieć	7%	3
Odmawiam odpowiedzi	20%	13
Ogółem	100%	62

Źródło: gemius adHoc, wrzesień 2009, M. Sajkowska, badanie dla FDN.

• Dobre praktyki

W czasie sesji zaprezentowane zostaną systemowe programy przeciwdziałania przemocy wobec dzieci i pomocy dzieciom – ofiarom przestępstw i krzywdzenia oraz ich rodzinom realizowane przez organizacje pozarządowe we współpracy z władzami lokalnymi Krakowa, Szczecina i Warszawy.

• Panel ekspertów

Paneliści rozważą z różnych perspektyw możliwości wprowadzania rozwiązań administracyjnych, prawnych i podejmowania działań pomocowych na rzecz dzieci zagrożonych i pokrzywdzonych przestępstwem oraz napotykanego ograniczenia.

26 października, poniedziałek

Sesja równoległa, godz. 14.15 – 15.45, sala Koncertowa

Ochrona dzieci przed krzywdzeniem w Europie

- Dzieciństwo bez krzywdzenia – pomoc dzieciom krzywdzonym w Europie Środkowo-Wschodniej
- *Maria Keller-Hamela, FDN*
- Profilaktyka agresywnych zachowań dzieci w szkole: program kształtowania emocji społecznych „Second Step”
- *Ausra Kuriene, Centrum Wspierania Dzieci, Litwa*
- Zapobieganie międzygeneracyjnej transmisji przemocy wobec dzieci: perspektywa WHO
- *prof. Kevin Browne, Uniwersytet w Nottingham, Wielka Brytania*

Moderator: *Maria Keller-Hamela, FDN*

• Projekt „Dzieciństwo bez krzywdzenia – ku lepszemu systemowi ochrony dzieci w Europie Wschodniej” jest inicjatywą podjętą przez organizacje pozarządowe z siedmiu krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Wszystkie te organizacje działają na rzecz ochrony praw dzieci. Realizują programy profilaktyki krzywdzenia fizycznego, emocjonalnego i wykorzystywania seksualnego dzieci. Zapewniają również profesjonalną, interdyscyplinarną pomoc dzieciom, które doświadczyły krzywdzenia, a także ich rodzinom. Krajami objętymi projektem są: Polska, Litwa i Łotwa, Bułgaria, Macedonia, Ukraina oraz Mołdawia.

Najważniejszą korzyścią z realizacji projektów wielostronnych jest możliwość wymiany doświadczeń i budowanie sieci współpracy międzyorganizacjami. Projekt „Dzieciństwo bez krzywdzenia” od początku został pomyślany jako forum wymiany dobrych praktyk. Dzięki różnorodności obszarów priorytetowych, wybranych przez partnerów w ramach szeroko rozumianego problemu dziecka krzywdzonego, każdy z nich wniósł do projektu swoje własne doświadczenie. Uczestnictwo w programie „Dzieciństwo bez krzywdzenia”, realizowanym dzięki środkom Oak Foundation, jest kolejnym krokiem na drodze budowania lepszego systemu pomocy dzieciom krzywdzonym w Europie Środkowo-Wschodniej.

Realizację projektu „Dzieciństwo bez krzywdzenia” zaplanowano na lata 2005 – 2009. Bazując na diagnozie potrzeb krajów i organizacji partnerskich w kolejnych latach, przyjęto następujące priorytety:

- 2005 – profilaktyka krzywdzenia dzieci,
- 2006 – diagnoza i terapia dzieci krzywdzonych,
- 2007 – ochrona prawna dziecka i rodziny,
- 2008 – interdyscyplinarna pomoc dzieciom krzywdzonym,
- 2009 – opieka zastępcza nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej.

W tak nakreślone ramy wpisane zostały działania podejmowane w ramach projektu: szkolenia, konferencje, treningi, superwizje, publikacje, kampanie społeczne i inne, mające prowadzić do osiągnięcia wyznaczonych celów.

• Agresja w relacjach rówieśniczych dzieci stanowi poważny problem. Badania socjologiczne pokazują, że 71% dziewcząt i 66% chłopców doświadcza fizycznej i słownej agresji ze strony swoich kolegów w szkole. W dodatku zjawisko to wykazuje tendencję rosnącą.

„Second Step” jest skutecznym i atrakcyjnym programem przeciwdziałania przemocy. Ma przejrzystą i zrozumiałą strukturę, jego zastosowanie jest łatwe i możliwe w każdej szkole. Centrum Wspierania Dzieci (*Children Support Center*) w Wilnie rozpoczęło jego realizację w 2004 r.

Program „Second Step” wspomaga dzieci w rozwijaniu umiejętności społecznych i emocjonalnych. Jego celem jest przeciwdziałanie agresji wśród dzieci przez pokazanie im, jak mogą sobie radzić z negatywnymi emocjami, unikać gwałtownych zachowań pod wpływem impulsu, rozwiązywać konflikty i problemy. Dzieci uczą się zrozumieć konsekwencje swojego zachowania. Nauczyciele realizujący program wypowiadają się pozytywnie o jego skuteczności i trwałości efektów. Ich zdaniem dzieci stały się bardziej spontaniczne, nie obawiają się wygłaszać swoich opinii i potrafią znaleźć więcej możliwości rozwiązania konkretnych problemów. Ponadto dzieciom łatwiej wyrażać uczucia bez zachowań agresywnych. Nauczyciele podkreślają, że pod wpływem programu spadła liczba aktów przemocy wśród dzieci.

Paramos vaikams centras
Children Support Centre

- Raport sekretarza generalnego Narodów Zjednoczonych dotyczący przemocy wobec dzieci zwraca krajom członkowskim uwagę na skalę wiktylizacji dzieci na całym świecie. Europejskie Biuro Światowej Organizacji Zdrowia przygotowało wytyczne na temat zdrowia publicznego dotyczące ochrony dzieci przed krzywdzeniem i zaniedbywaniem. Autorzy dokumentu zaznaczają konieczność zwrócenia uwagi na konsekwencje krzywdzenia i zaniedbywania, w szczególności wpływu na przyszłe doświadczenia przemocy oraz późniejsze przejawianie zachowań antyspołecznych.

Istnienie czynników ryzyka często uruchamia cykl przemocy, a ich brak współwystępujący z czynnikami chroniącymi (takimi jak pomoc psychologiczna, wsparcie finansowe) stwarza szansę przerwania cyklu.

W wyniku cyklu przemocy interpersonalnej dziecko – ofiara przemocy może się stać:

- a) ofiarą przemocy w domu lub społeczności,
- b) sprawcą krzywdzenia własnego dziecka (np. dorosły, który sam był krzywdzony, może się stać krzywdzącym rodzicem),
- c) sprawcą przemocy wobec partnera/partnerki,
- d) sprawcą przemocy w społeczności lokalnej (zachowania antyspołeczne).

Pracownicy służby zdrowia, edukacji, wymiaru sprawiedliwości oraz pomocy społecznej mają szansę bardziej efektywnie przeciwdziałać cyklowi przemocy, jeśli zaadoptują w swojej pracy podejście Cyklu Życia (*life cycle approach*), dzięki czemu będą mogli zapewnić wsparcie i pomoc, jakiego rodzina potrzebuje na danym etapie rozwoju.

26 października, poniedziałek

Sesja równoległa, godz. 14.15 - 15.45, sala Rudniewa

Sesja kwartalnika „Dziecko krzywdzone. Teoria. Badania. Praktyka”

• Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci

Jak budować lokalny system profilaktyki krzywdzenia małych dzieci? – *Agnieszka Izdebska, UAM*
Doświadczenia z realizacji projektu Dobry Rodzic - Dobry Start na terenie Warszawy – *Renata Szredzińska, FDN*
Doświadczenia z wdrażania programów wspomagania wczesnego rozwoju dzieci na terenach wiejskich – *Dorota Bregin, Fundacja im. J. A. Komeńskiego*

Moderator: *dr Monika Sajkowska, FDN*

• Fundacja Dzieci Niecyrje od 2007 r. realizuje program „Dobry Rodzic – Dobry Start. Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci”. U podstaw jego realizacji leży przekonanie, że najlepszym i najskuteczniejszym sposobem ochrony dzieci przed przemocą jest praca z rodzicami najmłodszych, zapewniająca im edukację dotyczącą opieki i wychowania potomstwa oraz – gdy jest to potrzebne – pomoc.

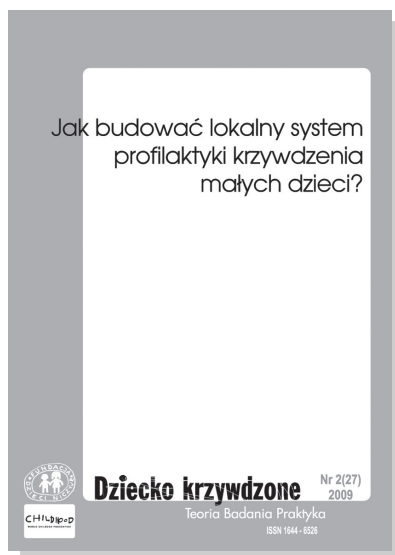
Założeniem programu jest wpisanie działań profilaktycznych w zadania lokalnych instytucji, które ze względu na terytorialną bliskość i bezpośredni kontakt mogą najefektywniej wspierać rodzinę.

Działania w ramach programu można podzielić na dwie podstawowe kategorie: skierowane do rodziców oczekujących dziecka i rodziców małych dzieci oraz do profesjonalistów mających w pracy zawodowej kontakt z dziećmi w wieku 0 – 3 lat. Rodzice mogą korzystać z bogatej oferty edukacyjnej (ulotek, broszur, strony internetowej) i wsparcia bezpośredniego (warsztatów, spotkań edukacyjnych, konsultacji), profesjonalisci natomiast – przede wszystkim z publikacji oraz szkoleń, ale eksperci Fundacji oferują im także konsultacje. Wszystkie formy pomocy dla rodziców i konsultacje dla profesjonalistów są bezpłatne.

Doświadczenie Fundacji Dzieci Niecyrje, związane z planowaniem, organizacją oraz realizacją programu „Dobry Rodzic – Dobry Start”, pozwoliło na ustalenie standardów działań na rzecz profilaktyki krzywdzenia małych dzieci, które zostały opisane w 27. numerze kwartalnika „Dziecko Krzywdzone. Teoria. Badania. Praktyka”.

Celem opracowania standardów było wskazanie i scharakteryzowanie najważniejszych obszarów, które trzeba wziąć pod uwagę, opracowując lokalny program profilaktyki krzywdzenia małych dzieci. Poradnik charakteryzuje założenia i treść sześciu głównych standardów lokalnych działań profilaktycznych oraz proponuje metody ich wdrożenia.

Więcej na temat programu można znaleźć na stronie www.dobryrodzic.pl

26 października, poniedziałek

Sesja równoległa, godz. 14.15 – 15.45, sala Renesansowa

Dziecko w sytuacji rozvodu rodziców

- Czy prawo chroni dziecko? - *Emilia Naumann*
- Metody pracy z rodzicami w konflikcie w celu podtrzymania lub rekonstrukcji więzi dziecka z rodzicem w sytuacji rozstania - *Anna Krzywicka-Filus, Joanna Graczyk-Źródem, TKOPD Poznań*
- Władza czy opieka rodzicielska? Mediacja jako procedura wspierająca budowanie kooperacji rodziców po rozwodzie - *Maria Glegola-Szczap, Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych*

Moderator: *Magdalena Rutkiewicz, KOPD Warszawa*

- W polskim prawie istnieją trzy zakazy orzeczenia rozvodu, tzw. negatywne przesłanki rozvodu:

1. jeżeli wskutek niego miałyby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci małżonków (art. 56 § 2 k.r.o.),
2. jeżeli rozvodu żąda małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia, a drugi małżonek nie wyraził zgody na rozwód, przy czym jego odmowa nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (art. 56 § 3 k.r.o.),
3. jeżeli orzeczenie rozvodu naruszałoby zasady współżycia społecznego z innych jeszcze powodów niż kolizja z dobrem wspólnych małoletnich dzieci małżonków (art. 56 § 3 k.r.o.).

Istnienie bądź nieistnienie tych przesłanek sąd jest zobowiązany badać w każdej sprawie.

Bez wątpienia zakaz orzeczenia rozvodu, jeżeli wskutek tego miałyby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci stron, jest podyktowany troską ustawodawcy, by rozwód nie pociągnął za sobą ujemnych następstw dla psychiki dzieci.

Pojęcie „dobro dziecka” nie zostało zdefiniowane ustawowo. Tym niemniej nie brak definicji tego terminu w piśmiennictwie prawniczym. Zgodnie z jedną z nich dobro dziecka powinno być rozumiane jako zespół wartości duchowych i materialnych koniecznych do prawidłowego: a) rozwoju fizycznego dziecka, b) rozwoju duchowego dziecka, i to zarówno w jego aspekcie intelektualnym, jak i moralnym, c) należytego przygotowania go do pracy dla społeczeństwa. Według innej definicji dobro dziecka to przede wszystkim dbanie o jego interesy osobiste, a więc rozwój fizyczny i duchowy oraz należyte przygotowanie do pracy odpowiednio do jego uzdolnień i zgodnie z interesem społecznym, jak również o interesy majątkowe małoletniego polegające na prawidłowym zarządzaniu jego majątkiem, właściwym przeznaczeniu płynących z niego dochodów oraz pozostawieniu w miarę możliwości substancji tego majątku.

(Na podst.: E. Naumann, *Rozwód w polskim prawie*, w: „Dziecko krzywdzone. Teoria. Badania. Praktyka”, 4(25) 2008)

- W wyroku orzekającym rozwód sąd zawiera decyzję o zasadach sprawowania władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron. Potocznie władza rodzicielska utożsamiana jest z „prawami rodzica do dziecka”, a rozwodzący się małżonkowie często występują w sądzie z pozycji przeciwników walczących o dziecko.

Nowelizacja kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, która weszła w życie 13.06.2009 r., ma motywować rozstających się rodziców do tworzenia „porozumienia małżonków o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem po rozwodzie”.

Procedura mediacji rodzinnej może być wykorzystana w tworzeniu takiego porozumienia, znacząco poprawiając sytuację skonfliktowanych rozwodzących się rodziców i ich dzieci.

- Specjalistyczny Ośrodek Pracy z Dzieckiem i Rodziną przy TKOPD w Poznaniu od wielu lat wspiera rodziny w trudnej sytuacji rozstania. Głównym celem pracy z rodziną jest podtrzymywanie lub rekonstrukcja więzi emocjonalnych dziecka z rodzicem po rozwodzie. Praca z rodziną służy zminimalizowaniu kosztów emocjonalnych ponoszonych przez dzieci, które znalazły się w centrum konfliktu rodziców, a także udzieleniu wsparcia rodzicom. Zespół specjalistów pracujących w ośrodku pomaga dzieciom i ich rodzicom przejść trudny okres kryzysu w rodzinie i szukać razem z nimi konstruktywnych rozwiązań.

Dlatego w naszej prezentacji możemy przedstawić Państwu zarówno przykłady rodzin, z którymi praca zakończyła się sukcesem, jak również sytuacje, które było trudno rozwiązać z korzyścią dla dziecka.

26 października, poniedziałek

Sesja równoległa, warsztatowa, godz. 14.15 – 15.45, sala A

- Wybrane elementy treningu dla psychologów i pedagogów z zakresu rozpoznawania i pierwszej interwencji w przypadkach wykorzystywania seksualnego dzieci – *dr Magdalena Czub, TKOPD Poznań, Erna Petkute, Centrum Wspierania Dzieci, Litwa*

Na sesji zaprezentowane zostaną elementy szkolenia osób pracujących z dziećmi. Program treningu został opracowany w ramach międzynarodowego projektu Daphne II realizowanego przez specjalistów z Holandii, Litwy i Polski. Szkolenie to ma na celu uświadomienie wychowawców na symptomy pojawiające się u dzieci, które mogą wskazywać na problem wykorzystywania seksualnego, oraz zachętę do podejmowania interwencji.

Ze względu na ograniczony czas sesji podczas konferencji zaprezentowane zostaną wybrane elementy wspomnianego treningu, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki wpływu wartości i norm na rozumienie i interpretację zdarzeń oraz gromadzenie informacji.

Warsztat przewidziany jest dla 20 osób.

26 października, poniedziałek

Sesja równoległa, warsztatowa, godz. 14.15 – 15.45, sala A

- Diagnostyka medyczna w postępowaniu sądowym w sprawach przestępstw seksualnych wobec dzieci – *dr n. med. Elżbieta Sowińska-Przepiera, Uniwersytet Medyczny w Poznaniu, Pomorska Akademia Medyczna w Szczecinie*

Przemoc seksualna jest najcięższą w skutkach formą krzywdzenia dziecka. Przyjęcie prawidłowych zasad postępowania wobec ofiary przemocy seksualnej umożliwia postawienie wiarygodnego rozpoznania bez narażania dziecka na dodatkowy uraz. Lekarz jest zobowiązany do sporządzenia rzetelnej dokumentacji stanowiącej materiał dowodowy i powiadomienia o przestępstwie właściwych organów ścigania. W przypadku podejrzenia wykorzystania seksualnego dziecka badanie powinien przeprowadzić ginekolog lub – w stanach wyższej konieczności – lekarz dyżurny izby przyjęć szpitala, bez względu na wykonywaną specjalność. Przed badaniem lekarz musi wyjaśnić dziecku, na czym będzie polegało badanie. Proponowane jest następujące postępowanie:

- wywiad lekarski,
- badanie przedmiotowe dziecka,
- badanie ginekologiczne,
- objawy fizyczne zawsze należy przedstawiać na rysunkach,
- powiadomienie prokuratury lub policji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu (zgodnie z art. 304 kodeksu postępowania karnego),
- wykluczenie zakażeń chorobami przenoszonymi drogą płciową lub zastosowanie odpowiedniego leczenia,
- wykonanie testu ciążowego (stężenie β -hCG we krwi, nie w moczu), a także – zgodnie z indywidualnymi wskazaniami – umożliwienie zastosowania odpowiedniej antykoncepcji (ryzyko zajścia w ciążę w następstwie incydentu przemocy seksualnej określa się na ok. 5%).

Informacje uzyskane na podstawie wywiadu z matką i dzieckiem oraz badania przedmiotowego dziecka, jak również dane o badaniach dodatkowych, powinny zostać zebrane w sporządzonym przez lekarza protokole. Posługiwanie się opracowanym specjalnie dla tych celów kwestionariuszem poprawia efektywność dokumentacji.

26 października, poniedziałek

Sesja równoległa, godz. 16.15 – 18.00, sala Koncertowa

Pomoc online i pomoc telefoniczna dzieciom w kryzysie

- Pomoc psychologiczna online ofiarom przestępstw – *prof. Bassam Aouil, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy*
- Interwencja kryzysowa w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia dzieci dzwoniących do telefonów zaufania – *dr Mariusz Sokotowski, Komenda Główna Policji*
- Łączymy się z dziećmi – telefony zaufania w Polsce i na świecie – *Lucyna Kicińska, FDN*
- 116 000 Telefon w Sprawie Zaginionego Dziecka – *Zuzanna Ziajko, ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych*

Moderator: *Renata Durda, NL IPZ*

W 2003 r. powołana została międzynarodowa organizacja zrzeszająca telefony zaufania z wszystkich krajów świata – Child Helpline International. Głównym jej celem jest wspieranie działających i inicjowanie powstawania nowych telefonów zaufania, by każde dziecko na świecie miało szansę skorzystać z pomocy, jeśli będzie jej potrzebowało. Liczby świadczą o dynamicznym rozwoju organizacji – w pierwszym roku działania CHI miała 49 członków, po czterech latach, w 2008 r., już 97 organizacji było członkami CHI, a kolejnych 29 posiadało status organizacji stowarzyszonych. Polskim członkiem CHI jest Fundacja Dzieci Niczyje.

Komisja Europejska dostrzega, jak ważną rolę mają telefony zaufania dla dzieci. Zgodnie z rekomendacją do Decyzji Komisji Europejskiej „w sprawie rezerwacji krajowego zakresu numeracyjnego zaczynającego się na 116 na potrzeby zharmonizowanych usług o walorze społecznym” we wszystkich krajach Unii Europejskiej pod numerem 116 111 powinny działać telefony zaufania dla dzieci. W ciągu dwóch lat od wydania decyzji KE zostały uruchomione w 13 krajach Unii Europejskiej.

W Polsce działa wiele telefonów pomocowych dla dzieci i młodzieży. Różny jest ich profil i zasięg tematyczny, a także dostępność dla dzieci i młodzieży. Nieliczne telefony zaufania dla dzieci, dzięki współpracy z polskimi operatorami telekomunikacyjnymi, mają zasięg ogólnopolski, a opłata za połączenie jest ograniczana.

• Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży – 116 111

W 2008 r. Fundacja Dzieci Niczyje wspólnie z firmą Polkomtel SA, operatorem sieci Plus, uruchomiła pierwszy bezpłatny (ze wszystkich telefonów stacjonarnych i komórkowych) ogólnopolski Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży – 116 111. Służy on dzieciom potrzebującym wsparcia, opieki i ochrony. Od 6 listopada 2008 do 6 września 2009 r. konsultanci Telefonu Zaufania 116 111 odebrali ponad 70 000 połączeń od dzieci i młodzieży. Najczęściej zgłaszane problemy dotyczyły relacji z otoczeniem: kontaktów z rówieśnikami, rodzicami, związków, a także – problemu przemocy.

• Helpline.org.pl - 0 800 100 100

Od 2007 r. Fundacja Dzieci Niczyje wspólnie z Fundacją Orange realizuje projekt Helpline.org.pl, którego celem jest pomoc dzieciom i młodzieży w sytuacjach zagrożenia związanych z korzystaniem z Internetu lub telefonii komórkowej. Konsultanci Helpline.org.pl rocznie odbierają ponad 20 400 zgłoszeń dotyczących przypadków cyberprzemocy, niebezpiecznych treści w sieci, uzależnienia od komputera, uwodzenia dzieci w Internecie i kradzieży danych. Połączenie z numerem 0 800 100 100 jest bezpłatne ze wszystkich telefonów stacjonarnych i komórkowych.

• Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka – 0 800 12 12 12

W listopadzie 2008 r. dzięki współpracy z Telekomunikacją Polską rzecznik praw dziecka uruchomił Dziecięcy Telefon Zaufania. Pod numer 0 800 12 12 12 może zadzwonić każde dziecko, które nie radzi sobie z problemami w szkole lub w domu, jest ofiarą przemocy lub potrzebuje wsparcia psychicznego. Również dorośli zgłaszają tu przypadki łamania praw dziecka. Przy telefonach dyżurują psychologowie, pedagodzy i prawnicy. Połączenie z Dziecięcym Telefonem Zaufania jest bezpłatne z każdego telefonu stacjonarnego, z telefonu komórkowego sieci Orange.

• Telefon w Sprawie Zaginionego Dziecka - 116 000 logo

Linia 116 000 skierowana jest do rodziców i opiekunów, którym zaginęło dziecko. Pod tym numerem dyżurują specjaliści fundacji ITAKA – Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych, którzy przyjmują zgłoszenia o zaginięciu dzieci, współpracują z policją, zbierają oraz analizują informacje od informatorów, które po zweryfikowaniu przekazują policji oraz osobom zgłaszającym zaginięcie. Włączają w poszukiwania media, przygotowują publikacje o zaginięciu. Osobom odpowiedzialnym za zaginione dziecko pomagają w organizacji poszukiwań, rodzicom i opiekunom udzielają wsparcia psychicznego, porad prawnych i socjalnych. Udzielają również pomocy dzieciom i młodzieży podczas ucieczki. Linia 116 000 działa 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu, na terenie całego kraju. Jest bezpłatna.

26 października, poniedziałek

Sesja równoległa, panel dyskusyjny, godz. 16.15 – 18.00, sala Rudniewa

- Przemiana ofiary w sprawcę - ryzyko wystąpienia u ofiary zachowań przemocowych przy braku profesjonalnej pomocy psychologicznej - *prof. Maria Beisert, UAM*

Moderator: *dr hab. Ewa Jarosz, Uniwersytet Śląski*

• Wystąpienie zostanie poświęcone warunkom, które wpływają na to, że osoba, która doświadczyła wykorzystania seksualnego w dzieciństwie w sposób konstruktywny lub w sposób destrukcyjny poradzi sobie z tym zdarzeniem. W pierwszym wypadku ofiara, na skutek takich czynników jak cechy samego czynu i towarzyszące mu okoliczności, własne zasoby i skuteczna interwencja z zewnątrz może wykorzystanie seksualne przeżyć i poradzić sobie z nim. W drugim wypadku - wspomniane wyżej czynniki oraz deficyty ofiary i brak skutecznego wsparcia doprowadzić mogą do uruchomienia w miejsce mechanizmów zaradczych – mechanizmów destrukcyjnych. Jednym z nich jest radzenie sobie z wykorzystaniem seksualnym poprzez wykorzystywanie seksualne innych. Omówione zostaną czynniki sprzyjające powstaniu tego mechanizmu, jego funkcje oraz znaczenie i skuteczność działań interwencyjnych wobec sprawców (dziewczynek i chłopców).

26 października, poniedziałek

Sesja równoległa, godz. 16.15 - 18.00, sala Renesansowa

Spółeczności internetowe a zagrożenia bezpieczeństwa dziecka

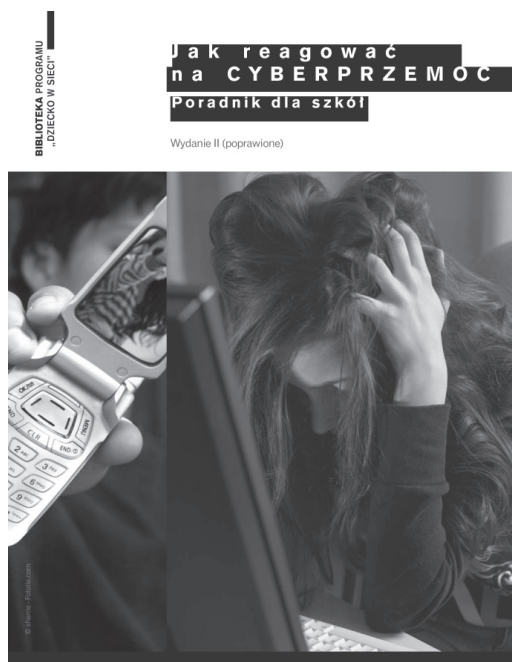
- Co robić z agresją elektroniczną młodzieży? – dr Jacek Pyżalski, UŁ
- Zagrożenia związane z serwisami społecznościowymi: doświadczenia zespołu Helpline.org.pl – Katarzyna Fenik, FDN
- Profilaktyka zagrożeń bezpieczeństwa użytkowników portali społecznościowych – Marcin Sotodki, FDN

Moderator: Łukasz Wojtasik, FDN

Zjawisko cyberprzemocy najkrócej definiuje się jako przemoc z użyciem technik informacyjnych i komunikacyjnych oraz wykorzystujących je urządzeń – głównie Internetu oraz telefonów komórkowych. Część definicji ogranicza stosowanie terminów „cyberbullying” czy „cyberprzemoc” do przemocy rówieśniczej, inne nie stawiają ograniczeń wiekowych, niewątpliwie jednak najczęściej terminów tych używa się właśnie w kontekście przemocy wśród najmłodszych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie za pośrednictwem sieci, publikowanie lub rozsyłanie w niej ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów oraz podszywanie się w Internecie pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem „cyberprzemocy” wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS.

W odróżnieniu od „tradycyjnej” przemocy (ang. *bullying*) zjawisko cyberprzemocy charakteryzuje wysoki poziom anonimowości sprawcy. Ponadto traci na znaczeniu klasycznie rozumiana siła, mierzona cechami fizycznymi czy społecznymi, a atutem sprawcy staje się umiejętność wykorzystywania możliwości, jakie dają media elektroniczne. Charakterystyczna dla problemu szybkość rozpowszechniania materiałów kierowanych przeciwko ofierze oraz ich powszechna dostępność w sieci sprawiają, że jest to zjawisko szczególnie niebezpieczne. Kompromitujące zdjęcia, filmy czy informacje potrafią zrobić w Internecie bardzo szybką „karierę”, a ich usunięcie jest często praktycznie niemożliwe. Dodatkową uciążliwością dla ofiar cyberprzemocy jest stałe narażenie na atak, niezależnie od miejsca czy pory dnia lub nocy. Kolejną ważną cechą problemu jest stosunkowo niski poziom kontroli społecznej tego typu zachowań. Sytuacja doznawania przez dziecko krzywdy za pośrednictwem mediów elektronicznych jest często trudna do zaobserwowania przez rodziców czy nauczycieli, szczególnie jeżeli mają ograniczoną wiedzę i doświadczenia związane z korzystaniem z mediów elektronicznych.

(na podst.: Ł. Wojtasik, *Cyberprzemoc – charakterystyka zjawiska, skala problemu, działania profilaktyczne*, w: *Jak reagować na cyberprzemoc. Poradnik dla szkół*, FDN, 2009)

Uczestnicy w sieci

26 października, poniedziałek

Sesja równoległa, warsztatowa, godz. 16.15 – 18, sala A

- Edukacja rodziców stosujących kary fizyczne wobec dzieci – *Aneta Kwaśny, Marlena Trąbińska – Haduch, FDN*

• Doświadczenia pokazują, że motywacja rodziców do stosowania krzywdzących metod wobec dzieci jest różna i bardzo często wynika z trudnych, osobistych doświadczeń z własnego dzieciństwa. Występują jednak czynniki, które są podobne dla większości rodziców, z którymi pracujemy. Jest to:

- nieumiejętność radzenia sobie z własnymi emocjami np. złością, bezradnością;
- niewystarczająca znajomość konstruktywnych metod wychowawczych, opierających się na poszanowaniu potrzeb dziecka;
- przekonanie o skuteczności klapsa jako metody wychowawczej;
- brak wystarczającej wiedzy na temat konsekwencji klapsa dla dziecka lub bagatelizowanie tych skutków.

Budując program mający na celu wyeliminowanie klapsa z arsenału metod stosowanych przez rodziców warto uwzględnić następujące zagadnienia:

- „nie!” dla klapsa – obalenie mitu, że klaps jest skuteczną metodą wychowawczą, pokazanie, że wywołuje on konkretne szkodliwe konsekwencje zarówno w sferze fizycznej dziecka jak i psychicznej, również te długotrwałe, przekładające się na dorosłe życie dziecka;
- uczucia – uczenie identyfikowania przeżywanych przez rodziców uczuć, które zwiększają prawdopodobieństwo stosowania krzywdzących metod (złość, bezsilność), pokazanie sposobów panowania nad uczuciami pojawiającymi się w trudnych sytuacjach tak, by nie uruchamiały się automatyczne, bezrefleksyjne reakcje, oraz pokazanie, że panując nad przeżywanymi emocjami można mieć kontrolę nad własnym zachowaniem;
- co zamiast klapsa? – uczenie konkretnych metod wychowawczych, opartych na szacunku, uwzględniających uczucia i potrzeby dziecka.

26 października, poniedziałek

Sesja równoległa, warsztatowa, godz. 16.15 – 18.00, sala B

- Przypadek chłopca z diagnozą zespołu dziecka maltretowanego – współpraca interdyscyplinarna – *Marzena Affeldt, Adam Stepnowski – Said, TKOPD Poznań*

• Podczas sesji zaprezentowane zostaną metody interdyscyplinarnej pracy nad powrotem do domu rodzinnego dzieci umieszczonych postanowieniem sądu w placówce opiekuńczej (dom małego dziecka). Analiza przypadku posłuży do przedstawienia:

- pracy w zespole interdyscyplinarnym z dokładnym podziałem zadań pomiędzy: pracowników placówki opiekuńczej (psycholog, pracownik socjalny, wychowawcy i opiekunowie), pracowników Ośrodka Pomocy Rodzinie, kuratora rodzinnego, dzielnicowego oraz pracowników Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu (psycholog i pedagog);
- pracy terapeutycznej z dziećmi, opartej na psychoneurologicznej diagnozie zaburzeń dziecka;
- metody terapii pedagogicznej kompleksowo usprawniającej dzieci
- pracy nad relacją rodziny z dziećmi przy wykorzystaniu metody VIT (wideo trening komunikacji).

Prezentację ilustrowały będą krótkie filmy z bezpośredniej pracy z rodziną.

26 października, poniedziałek

Godz. 18.00 - 19.30, Kinoteka

- **„Galerianki”**

rok produkcji: 2009

reżyseria: Katarzyna Rosłaniec

scenariusz: Katarzyna Rosłaniec

zdjęcia: Witold Stok

muzyka: O.S.T.R.

- Najlepszy debiut filmowy 2009 (Nagroda Główna „Wielki Jantar 2009” na 28. Koszalińskim Festiwalu Debiutów Filmowych „Młodzi i Film”) to długometrażowa wersja wielokrotnie nagradzanej etiudy autorstwa Katarzyny Rosłaniec (m.in. na Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni).

Galerie handlowe – współczesne świątynie konsumpcji, kolorowe wystawy, błyszcząca biżuteria, drogie kosmetyki i najmodniejsze ciuchy. W takich miejscach Milena i jej przyjaciółki spędzają wolny czas. Za zakupy płacą im bogaci mężczyźni, którzy w zamian za seks obdarowują nastolatki upominkami - czasami jest to tylko zwykła, różowa opaska do włosów. Wkrótce do grupy koleżanek dołącza nowa dziewczyna – Alicja. Początkowo czuje się wyobcowana, ale już wkrótce zaczyna się do nich upodabniać. Między Alicją i Mileną zaczyna tworzyć się silna więź. W tym samym czasie w Alicji zakochuje się jej rówieśnik – Michał. Dla Mileny chłopak stanie się rywalem.

Katarzyna Rosłaniec o filmie:

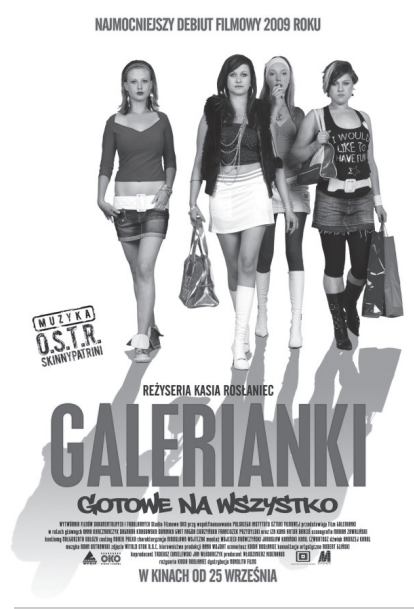
Jeśli miałabym krótko opowiedzieć, o czym są „Galerianki”, to jest to film o pragnieniu wyjścia z samotności oraz potrzebie akceptacji. Nacisk położony jest na kruchość postaci w momencie, gdy kształtowana jest ich nastoletnia psychika. Wbrew pozorom proces ten nie zachodzi pod wpływem środowiska, lecz w pierwszej kolejności wewnątrz rodzinnych domów.

Chciałam żeby „Galerianki” były realistycznym obrazem dzisiejszego świata nastolatków, który poprzez modę i dostęp do natłoku towarów wygląda pięknie i kolorowo, a jednocześnie jest przecież szary, pełen dorosłych problemów i często tragicznych wyborów. Jest to świat, w którym dzieci wychowywane są przez czasopisma, internet i centra handlowe prezentujące tylko jedną wartość – posiadanie.

Jednocześnie film ten w żadnym razie nie krytykuje postępu czy mody, nie taki jest mój cel. Wręcz przeciwnie - to wszystko ubarwia nam życie i sprawia, że jest ono niewątpliwie łatwiejsze i ładniejsze, trzeba tylko umieć z tego korzystać. Ale do tego potrzebny jest ukształtowany system wartości. Wartości, których rodzice nie przekazują swoim dzieciom. Z braku czasu? Z wygody? W filmie chciałam przede wszystkim zwrócić uwagę na całkowity brak dialogu międzypokoleniowego. W domach, pod jednym dachem, każdy z członków rodziny żyje osobno. Czujące się samotnie nastolatki szukają akceptacji na zewnątrz. Stamtąd czerpią też nauki o życiu.

Na podstawie materiałów dystrybutora

Serdecznie dziękujemy dystrybutorowi filmowemu Monolith Films za udostępnienie filmu.

27 października, wtorek

Sesja plenarna, godz. 9.00 - 10.45, sala Koncertowa

Komercyjne wykorzystywanie dzieci

- Komercyjne wykorzystywanie seksualne dzieci – dynamika problemu w Europie - *Theo Noten, ECPAT, Holandia*
- Problem handlu dziećmi – profilaktyka i przeciwdziałanie - *Zsafia Farkas, Terre des Hommes, Węgry*
- Nielegalne adopcje dzieci - *Małgorzata Pomarańska-Bielecka, Prokuratura Rejonowa – Warszawa Mokotów*
- Raport alternatywny do raportu rządu polskiego z realizacji protokołu fakultatywnego do Konwencji o Prawach Dziecka w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii - *Elżbieta Czyż, Helsińska Fundacja Praw Człowieka*

Moderator: *Gabriela Roszkowska, FDN*

Wzywamy rządy wszystkich krajów świata, by zakazały wszelkich form seksualnego wykorzystywania dzieci i doprowadziły do zgodności prawa krajowego z postanowieniami Konwencji o Prawach Dziecka. Nie do przyjęcia jest fakt, że dorośli mogą posiadać materiały pornograficzne, przy produkcji których wykorzystywano, poniżano, a nawet torturowano dzieci. Nie do przyjęcia jest fakt, że obywatele bogatych krajów mogą kupować usługi seksualne dzieci z krajów biedniejszych, nie ponosząc za to nigdzie odpowiedzialności.

Posłanie laureatów Nagrody Nobla

Zgodnie z definicją zawartą w Deklaracji Końcowej I Światowego Kongresu przeciwko Seksualnemu Wykorzystywaniu Dzieci w Celach Komercyjnych:

Seksualne wykorzystywanie dzieci w celach komercyjnych stanowi naruszenie podstawowych praw dzieci i polega na seksualnym wykorzystaniu dziecka przez dorosłego za wynagrodzeniem w gotówce lub w naturze wypłaconym dziecku lub innej osobie lub osobom. Stanowi formę zniewolenia i przemocy wobec dzieci. Jest równoznaczne z przymusową pracą i współczesną formą niewolnictwa. Dziecko traktowane jest jak obiekt seksualny i handlowy.

Zjawisko komercyjnego wykorzystywania dzieci do celów komercyjnych obejmuje:

- prostytucję dziecięcą,
- handel dziećmi w celach seksualnych,
- pornografię z udziałem dzieci.

Komercyjne wykorzystywanie seksualne dzieci jest zjawiskiem o zasięgu międzynarodowym. Trudno wskazać na mapie świata kraje lub regiony, które byłyby wolne od tego problemu. Pewne uwarunkowania i konsekwencje charakterystyczne dla tego procederu mają wymiar uniwersalny. Z drugiej strony w poszczególnych krajach można dostrzec pewne jego specyficzne zależności i przejawy.

Istotne wydaje się, że komercyjna eksploatacja seksualna dzieci przyjmuje coraz bardziej niepokojące rozmiary. Pojawia się tu pytanie, dlaczego, mimo wdrażania przez różne państwa i instytucje różnorodnych rozwiązań oraz strategii zwalczania tego przestępstwa, jego zasięg nie zmniejsza się, a w niektórych wypadkach wręcz się rozszerza?

Odpowiedzi na tak postawione pytanie należy szukać w pewnych cechach, którymi problem ten się odznacza. Wiadomo, że proceder ten wchodzi w zakres działania zorganizowanych międzynarodowych grup przestępczych, które czerpią z niego niebotyczne wprost dochody. Ogromne znaczenie ma tu także fakt, że cechuje się on ogromną dynamiką i nieustannie podlega istotnym transformacjom.

W tym miejscu można wymienić następujące wymiary dynamicznej natury problemu:

- zasięg przestrzenny – coraz to nowe obszary pojawiają się na mapie zintensyfikowanej działalności przestępczej związanej z komercyjnym wykorzystywaniem seksualnym dzieci,
- formy eksploatacji – identyfikowane są coraz to nowe sposoby krzywdzenia dzieci zmuszanych do prostytucji, udziału w produkcji materiałów pornograficznych lub małoletnich ofiar handlu,
- skala – rozszerza się wymiar przestrzenny przestępstwa, dotychczas uznawanego za lokalne bądź marginalne, i jego intensywność oraz dotkliwość,
- technika – nieustannie pojawiają się nowe, coraz bardziej wyrafinowane i trudne do monitorowania rozwiązania techniczne umożliwiające np. produkcję i dystrybucję materiałów pornograficznych z udziałem dzieci,
- sprawcy – w proceder angażują się nowe osoby, które coraz częściej działają w zorganizowanych strukturach przestępczych.

Wszystkie wymienione aspekty świadczą o wielowymiarowości oraz swoistej elastyczności omawianego procederu, który wykazuje duże zdolności adaptacyjne i przystosowawcze do wymagań i potrzeb rynku.

W czasie sesji poruszony zostanie wątek dynamiki zjawiska komercyjnego wykorzystywania seksualnego dzieci i jego implikacji dla Europy. W kontekście doświadczeń europejskich omawiany będzie również problem handlu dziećmi, ze szczególnym uwzględnieniem dobrych praktyk w zakresie profilaktyki. Na gruncie polskich doświadczeń zaprezentowana zostanie analiza sytuacji prawnej dotyczącej komercyjnego obrotu dziećmi w celach adopcyjnych oraz wnioski wynikające z prac nad raportem alternatywnym do raportu rządu polskiego z realizacji protokołu fakultatywnego do Konwencji o Prawach Dziecka w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii.

27 października, wtorek

Sesja równoległa, godz. 11.15 – 13.00, sala Koncertowa

Dzieciństwo bez przemocy

- Kontinuum przemocy wobec dzieci – uwarunkowania i konsekwencje kar fizycznych – *Jolanta Zmarzlik, FDN*
- Regulacje prawne dotyczące stosowania kar fizycznych wobec dzieci w Polsce i na świecie – *Olga Kudanowska, FDN*
- Kampania „Dzieciństwo bez przemocy”
2001 *Katarzyna Michalska, PARPA*
2009 *Marta Skierkowska, FDN*
- Kampania „Dzieciństwo bez przemocy” – działania w krajach Europy Wschodniej – *Yuliya Maliyenko, Ukraina*

Moderator: *Anna Lechowska, Stowarzyszenie Dzieci i Młodzieży SZANSA*

Sesja poświęcona jest problemowi stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Podczas sesji zostaną przedstawione uwarunkowania i konsekwencje kar fizycznych, badania nt. problemu w Polsce oraz cykl kampanii społecznych „Dzieciństwo bez przemocy”.

61% Polaków dopuszcza stosowanie kar fizycznych wobec dzieci, a 69% rodziców wymienia klapsy jako karę wobec dzieci, którą stosują najczęściej. Jednocześnie 50% Polaków popiera wprowadzenie prawnego zakazu stosowania wszelkich kar fizycznych wobec dzieci. Blisko 90% zwolenników zakazu uważa, że powinien on dotyczyć bicia ręką lub przedmiotami, a tylko 34% popiera zakaz klapsów (z badań Millward Brown SMG/KRC, przeprowadzonych *pro bono* na potrzeby kampanii „Dzieciństwo bez przemocy” w 2008 roku).

Stosowanie kar fizycznych wobec dzieci jest ciągle szeroko stosowaną i społecznie akceptowaną metodą wychowawczą. Rodzice biją swoje dzieci, aby nauczyć je pozytywnych zachowań, ochronić przed zagrożeniami, a w końcu – wyładować własną frustrację. Biją także dlatego, że nie znają innych sposobów komunikowania dziecku swojego niezadowolenia. Nie zdają sobie sprawy z tego, co czuje dziecko doświadczające bicia lub oczekujące na lanie.

Sytuację bitych dzieci może poprawić zmiana postaw społecznych wobec kar fizycznych oraz dostarczenie rodzicom wiedzy na temat innych, pozytywnych metod wychowawczych. Taką rolę spełniają kampanie społeczne, które docierają z przekazami medialnymi i edukacyjnymi do ściśle określonej, ale szerokiej grupy odbiorców.

W 2001 r. ruszyła pierwsza polska kampania społeczna poświęcona problemowi bicia dzieci – „Dzieciństwo bez przemocy”. Dzięki zaangażowaniu lokalnych ambasadorów, idee kampanii były promowane wśród rodziców w całym kraju. W kolejnych latach kampania została zaadaptowana przez kraje Europy Środkowo-Wschodniej (w ramach programu Fundacji Dzieci Niecyrje „Dzieciństwo bez krzywdzenia”): Bułgarię, Litwę, Łotwę, Macedonię, Mołdawię oraz Ukrainę.

W czerwcu br. ruszył drugi etap kampanii „Dzieciństwo bez przemocy”. Tym razem akcja została całkowicie poświęcona problemowi stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Akcja pod hasłem „Bite dzieci widzą świat inaczej” została skierowana do rodziców, a jej celem jest uświadomienie negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych oraz promowanie pozytywnych metod wychowawczych.

Ponownie ważnym elementem akcji są lokalne aktywności prowadzone przez ambasadorów kampanii. Do końca 2009 roku kilkaset organizacji i instytucji z całej Polski zrealizuje działania skierowane do rodziców. Odbiorcom kampanii zostały udostępnione materiały edukacyjne promujące pozytywne metody wychowawcze. W ramach akcji została także uruchomiona strona internetowa www.dziecinstwobezprzemocy.pl, na której można znaleźć informacje dotyczące wychowywania dzieci i organizowania lokalnych działań promujących pozytywne metody wychowawcze.

Organizatorzy: Fundacja Dzieci Niecyrje, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” IPZ (partner kampanii), Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (patron kampanii)

Agencja: McCann Erickson

Cel kampanii: uświadomienie negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci oraz promowanie pozytywnych metod wychowawczych

Czas trwania: działania medialne - czerwiec - lipiec 2009 r.; działania edukacyjne – czerwiec – grudzień 2009 r.

Media: TV, radio, prasa, Internet

27 października, wtorek

Sesja równoległa, godz. 11.15-13.00, Sala Renesansowa

- **Przesłuchanie dziecka poza trybem 185a k.p.k.**

Józef Biegański - Sąd Rejonowy Warszawa - Praga Północ

Alicja Budzyńska, FDN

Teresa Jaskiewicz-Obydyńska, Instytut Ekspertyz Sądowych

Barbara Sternik - Prokuratura Okręgowa Warszawa - Praga

Anna Wesołowska, Sąd Okręgowy w Łodzi

Moderator – *Emilia Naumann, kancelaria adwokacka*

- Analizując model procesowy uprawnień dziecka w toku postępowania karnego, należy wskazać w pierwszym rzędzie na następujące aspekty.
- Znakomitej większości dzieci przysługuje prawo do jednorazowego przesłuchania. Jeżeli skrzywdzone dziecko w chwili przesłuchania nie ukończyło 15 lat, a sprawa dotyczy przestępstw z rozdziału XXV i XXVI k.k., sąd jest zobowiązany do zastosowania trybu przewidzianego w art. 185a k.p.k. W grę wchodzi nie wszystkie przestępstwa, których rodzajowym dobrem chronionym są wolność seksualna lub obyczajowość albo rodzina lub opieka, lecz tylko te, które zamieszczone są w rozdziale XXV i XXVI k.k.
- Druga grupa, to istotni świadkowie przestępstw z rozdziału XXV lub przestępstw popełnionych z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej, wobec których sąd może zastosować tryb z art. 185a k.p.k., o ile w chwili przesłuchania nie ukończyli 15 lat (art. 185b § 1 k.p.k.). Przepisu nie stosuje się do świadka współdziałającego w popełnieniu czynu zabronionego, o który toczy się postępowanie. W tym miejscu ponownie należy odwołać się do *Wytycznych* ONZ, które, definiując pojęcie *dzieci, które są ofiarami lub świadkami przestępstw* uznają, że są to dzieci i nieletni poniżej 18. roku życia, które są ofiarami lub świadkami przestępstw, bez względu na ich rolę w przestępstwie lub procesie prowadzonym przeciwko domniemanemu sprawcy lub grupie sprawców. Zastrzeżenie, które zawarł nasz ustawodawca w art. 185b § 2 k.p.k. jest więc sprzeczne z *Wytycznymi* i ogranicza prawa dziecka.
- Pozostałą grupę dzieci obejmują zasady ogólne przesłuchania świadków, czyli na rozprawie, z możliwością zeznawania pod nieobecność oskarżonego, w obecności przedstawiciela ustawowego, opiekuna, z możliwością wyłączenia jawności rozprawy.

(Na podst.: Anna Wesołowska, *Regulacje prawne dotyczące ochrony małoletnich w toku postępowania karnego*, „Dziecko krzywdzone. Teoria. Badania. Praktyka” nr 3(20), 2007)

27 października, wtorek

Sesja równoległa, godz. 11.15 – 13.00, sala Renesansowa

Dziecko poza rodziną

- Przemoc wobec dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – *Joanna Włodarczyk, FDN*
- Konferencja Grupy Rodzinnej jako metoda zapobiegania umieszczaniu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – *Jarosław Przeperski, Fundacja Nadzieja dla Rodzin*
- Standard i procedura interwencyjnego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – *Alina Prusinowska- Marek, Sąd Rejonowy Warszawa - Mokotów*
- Od adopcji po jej rozwiązanie – *dr Justyna Trepka-Starosta, dr Agnieszka Roszkowska, Uniwersytet Śląski*

Moderator: *Beata Pawlak-Jordan, FDN*

• System opieki nad dziećmi powinien przede wszystkim oferować wsparcie rodzinom, które z różnych powodów nie mogą zapewnić dzieciom opieki i prawidłowego wychowania. Paradygmat wspierania rodziny, by mimo trudności dziecko mogło w niej pozostać lub do niej powrócić, coraz częściej wyznacza treść polityki społecznej w zakresie opieki nad dziećmi. Realistyczna ocena sytuacji rodzinnych każe jednak uznać, że – niezależnie od skuteczności działań profilaktycznych i pomocowych kierowanych do rodzin – zawsze zdarzać się będą sytuacje, kiedy dzieci trzeba chronić przed krzywdą i zaniedbaniem ze strony najbliższych. Istotą tej ochrony powinno być dobro dziecka i zaspokajanie jego potrzeb. Niekiedy zadanie to może spełnić inna rodzina, niekiedy instytucja. Najważniejsze, żeby to była właściwa rodzina i odpowiednia instytucja. Ochrona dziecka nie przestaje być wyzwaniem naszych czasów.

Nadal mało jest badań na temat sytuacji dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Podczas kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli w latach 2006 – 2007 dostrzeżono wiele nieprawidłowości w funkcjonowaniu tych placówek. Przede wszystkim zwrócono uwagę na problem przebywania w nich nieletnich, którzy zgodnie z orzeczeniami sądowymi powinni zostać umieszczeni w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, co skutkuje nasileniem się agresji i przemocy wśród wychowanków.

Fundacja Dzieci Niecyrklu bierze udział w projekcie dotyczącym wykorzystywania seksualnego dzieci w instytucjach, realizowanym w ramach europejskiego programu DAPHNE III (*Sexual Abuse against Children at Residential Institutions*).

Jako część projektu powstał raport „Wykorzystywanie seksualne dzieci z domów dziecka w Polsce. Analiza sytuacji”, którego celem jest diagnoza problemu wykorzystywania seksualnego dzieci z domów dziecka w Polsce oraz innych problemów placówek opiekuńczo-wychowawczych. Analiza sytuacji przedstawiona w raporcie jest podstawą koncepcji badań dotyczących wykorzystywania seksualnego wychowanków domów dziecka.

• Konferencja Grupy Rodzinnej (KGR) jest metodą pracy z rodziną. Bazuje na nowatorskim spojrzeniu na rodzinę w systemie pomocowym. Konferencja Grupy Rodzinnej to spotkanie członków rodziny i osób jej bliskich mające na celu próbę rozwiązania problemu, jaki się w niej pojawił. Jest szansą daną rodzinie, która w największym stopniu odpowiada za swoich członków, na samodzielne zmierzenie się z problemem, zanim nastąpi ingerencja ze strony pracowników pomocy społecznej lub innych służb.

Przedstawiciele różnych służb: kuratorów rodzinnych, pracowników socjalnych, policjantów, organizacji pozarządowych, a także zaproszeni przedstawiciele, WCPR, Urzędu Miasta Stołecznego Warszawa i Straży Miejskiej wypracowali wspólnie z Federacją MAZOWIA dokument: „Standard i procedura interwencyjnego umieszczenia dziecka w placówkach i pogotowiach rodzinnych w trybie obywatelskim”. Standard dotyczy postępowania wobec dzieci, które wymagają w sposób nagły umieszczenia poza domem rodzinnym, do czasu zawiadomienia sądu rodzinnego i podjęcia czynności zmierzających do przywrócenia bezpiecznego powrotu do domu.

• Znaczący wzrost rozwiązań adopcji w ostatnich latach powoduje poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o przyczyny tego zjawiska. Niewątpliwie bardzo ważne jest ustalenie, jakimi motywami kierują się kandydaci na rodziców adopcyjnych, oraz, czy określony rodzaj motywacji może skutkować w przyszłości rozwiązaniem adopcji.

Stopień dokładności i rzetelność badania przesłanek zdolności rodziców do przysposobienia dziecka nie jest jednakowy w poszczególnych ośrodkach adopcyjno-opiekuńczych i w poszczególnych sprawach prowadzonych w danym ośrodku. Zależy od wielu różnych czynników obiektywnych i subiektywnych, nawet przy założeniu, że wszystkie zaangażowane osoby działają w dobrej wierze i dokładają należytej staranności.

Na sesji zaprezentowane zostaną wyniki badań, w których poszukiwano odpowiedzi na pytania o motyw, jakimi kierują się kandydaci na rodziców adopcyjnych, przyczyny rozwiązania adopcji, skutki rozwiązania adopcji dla dziecka i rodziny oraz znaczenie opinii psychologów dla ostatecznych decyzji dotyczących przysposobienia i rozwiązania adopcji podejmowanych przez sędziów rodzinnych.

27 października, wtorek

Sesja równoległa, warsztatowa, godz. 11.15 – 13.00, sala A

- Pomoc psychologiczna dzieciom rozwodzących się rodziców – *Kamila Becker; OPTA*

• Prezentacja dotyczy pracy terapeutycznej z dziećmi w wieku wczesnoszkolnym, pochodzącymi z rodzin rozbitych. Omówione zostaną czynniki leczące w terapii indywidualnej i grupowej, jak również przykładowe techniki pracy z dziećmi.

Dzieci w różny sposób przeżywają konflikty i rozstanie rodziców. Sposób przeżywania zależy od płci, wieku oraz etapu przystosowania się do rozpadu rodziny. Dzieci mogą zaprzeczać, że rodzice nie są już razem. Mogą też złościć się lub reagować smutkiem. Często starają się one pogodzić mamę i tatę. Myślą, że rozstanie rodziców to ich wina. W czasie pracy terapeutycznej ważna jest diagnoza sytuacji emocjonalnej dziecka, aby skutecznie pomóc mu przejść przez ten trudny okres. Podstawową kwestią jest zaangażowanie całej rodziny w pracę terapeutyczną. Gwarantuje to możliwość największego wpływu na zmianę w rodzinie dziecka.

27 października, wtorek

Sesja równoległa, warsztatowa, godz. 11.15 – 13.00, sala B

Dziecko poza rodziną

- Prevention of child abuse through skills training program for young children, parents and teachers/Przeciwdziałanie krzywdzeniu dzieci – program adresowany do małych dzieci, rodziców i nauczycieli – *Agnese Sladzevska – Centrum Zapobiegania Krzywdzeniu Dzieci Dardedze (Łotwa)*

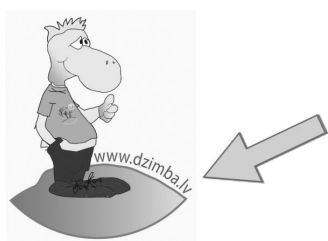
On the session new child-focused child abuse prevention program for young children, their parents and teachers of kindergartens in Latvia called „Dzimba Safety Program” will be presented. We have developed a unique character Dzimba – who serves as a mediator between children and adults and addresses children providing them with an important knowledge of how to recognize dangerous situations, dangerous people (not only stranger), about safe and unsafe touch, about their right to say „no”, about secrets, and other important aspects of staying safe. This program addresses all target groups (also parents and teachers), as it is by no means only child’s responsibility to be safe. The program uses interactive methods appropriate for the age group – role plays, songs, games, video and other interactive methods.

The goal of this program is to enhance a child’s ability to avoid victimization, to enhance a child’s self-esteem, to promote disclosure of abuse and victimization, as well as enhance communication between parents and children about personal safety.

Na sesji zaprezentowany zostanie nowy program przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci, adresowany do małych dzieci, ich rodziców i opiekunów, realizowany w przedszkolach na Łotwie – Program Bezpieczeństwa Dzimba (*Dzimba Safety Program*). W jego ramach stworzona została wyjątkowa postać – Dzimba, która jest mediatorem między dziećmi a rodzicami. Przekazuje ona dzieciom wiedzę o niebezpiecznych sytuacjach, uczy je, jak mogą rozpoznać niebezpieczne dla siebie osoby (nie tylko obce!), tłumaczy, czym jest bezpieczny i niebezpieczny dotyk, informuje o prawie do mówienia „nie”, mówi o tajemnicach i innych ważnych kwestiach związanych z bezpieczeństwem dzieci. Program skierowany jest do wszystkich – także rodziców, opiekunów i nauczycieli, ponieważ nie można dziecka obarczać całą odpowiedzialnością za jego bezpieczeństwo. W ramach programu stosuje się metody interaktywne dostosowane do każdej grupy wiekowej – odgrywanie ról, śpiewanie piosenek, gry, filmy i inne.

Celem programu jest rozwinięcie w dziecku umiejętności unikania krzywdzenia i przeciwdziałania mu, budowanie poczucia własnej wartości, promowanie otwartego mówienia o problemach związanych z krzywdzeniem i wykorzystywaniem oraz wspieranie komunikacji między rodzicami a dziećmi.

Prezentacja w języku angielskim bez tłumaczenia na język polski.

27 października, wtorek

Sesja równoległa, godz. 14.00 – 15.30, sala Koncertowa

Sprawcy wykorzystywania i przemocy wobec dziecka

- Ochrona dzieci przed sprawcami przestępstw seksualnych w rodzinie i w społeczeństwie – *Kevin Browne, Uniwersytet w Nottingham, Wielka Brytania*
 - Polityka wobec sprawców przemocy seksualnej wobec dzieci – *prof. Józef Gierowski, Instytut Ekspertyz Sądowych*
- Moderator: *Daria Drab, FDN*

• Obecnie w Wielkiej Brytanii tylko jedna z dziesięciu osób, którym zarzuca się popełnienie przestępstwa seksualnego wobec dziecka, jest uznawana za winną zarzucanych czynów, co skutkuje umieszczeniem danych sprawcy w Rejestrze Sprawców Przestępstw Seksualnych (*Sex Offenders Register*). Większość oskarżanych o wykorzystywanie seksualne dzieci wciąż unika postawienia przed sądem z powodu braku wystarczających dowodów.

Działania policji zwalczającej przestępczość internetową umożliwiają łatwe wykrycie i zabezpieczenie dowodów pobierania z sieci pornografii z udziałem dzieci. Ale jak pokazują angielskie badania, tylko niewielka część (6 – 25%) aresztowanych za przestępstwa internetowe ma kontakty seksualne z dziećmi w rzeczywistości.

Kuratorzy, pracownicy socjalni potrzebują większej wiedzy o tym, jak pracować ze sprawcami wykorzystywania seksualnego dzieci. Dzięki temu będą potrafili bardziej efektywnie chronić je przed przemocą.

Oficjalne statystyki dowodzą, że w Anglii dwoje z 10 000 dzieci doświadcza wykorzystywania seksualnego, ale już badania przeprowadzone przez NSPCC wśród młodych dorosłych na temat ich doświadczeń z dzieciństwa pokazują, że liczba ta jest dużo wyższa – wykorzystywania doznaje ponad 11 z 100 dzieci. Wynika z tego, że przestępstwa seksualne wobec dzieci pozostają niewykryte i na każde dziecko – ofiarę ujawnionego wykorzystywania seksualnego przypada co najmniej 400 dzieci, które cierpią z powodu nieujawnionej i niewykrytej przemocy seksualnej.

Większość sprawców, którzy wykorzystują seksualnie dzieci, robi to w sekrecie, wykrycie przemocy jest więc trudne bez zaangażowania dodatkowych sił policyjnych w zwalczanie tego problemu. Przestępcy seksualni, którzy zostali osadzeni w więzieniu, przyznają, że dopuszczali się wykorzystywania seksualnego dzieci średnio przez sześć lat przed pierwszym skazaniem.

Spośród wszystkich zgłoszeń na policję wykorzystywania seksualnego dzieci tylko 6 – 10% skutkuje wniesieniem sprawy do sądu i wyrokiem skazującym, 35 – 28% trafia do sądu, ale nie udaje się udowodnić winy oskarżonemu, a w przypadku ponad połowy (52 – 59%) policja nie podejmuje żadnych czynności. Jeden na trzech zgłoszonych sprawców wykorzystywania seksualnego dzieci był wcześniej znany policji w związku z innymi zarzutami.

27 października, wtorek

Sesja równoległa, panel dyskusyjny, godz. 14.00 - 15.30, sala Rudniewa

- **Ochrona danych osobowych a prawne ograniczenia możliwości pomocy dzieciom**

Piotr Drobek, GODO

Olga Kudanowska, FDN

Daniel Wieszczycki, kancelaria White&Case

Jolanta Zmarzlik, FDN

Moderator: *Justyna Podlewska, FDN*

- Coraz częściej podkreśla się wagę, rolę i skuteczność interdyscyplinarnej, wieloaspektowej pomocy dzieciom krzywdzonym i ich rodzinom. Ten rodzaj pomocy wymaga współpracy wielu służb i organizacji, takich jak: policja, prokuratura, sądy, służba kuratorska, organizacje pozarządowe, służba zdrowia itp. Współpraca między tymi jednostkami i służbami dotycząca konkretnych przypadków jest efektywna tylko wówczas, gdy mogą one przekazywać sobie dane o dzieciach, rodzinach, którym udzielana jest pomoc, a niejednokrotnie – także o sprawcach krzywdzenia.

Legalność takich działań budzi jednak wątpliwości. Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. 2002 r. nr 101, poz. 926 ze zm.) nie przewiduje przekazywania danych osobowych w ramach takiej współpracy i wprowadza szereg ograniczeń dotyczących przetwarzania danych osobowych (szczególnie danych wrażliwych). Również inne akty prawne, w tym ustawy branżowe regulujące pracę poszczególnych specjalistów, nie zawierają jasnego rozwiązania sprawy przekazywania danych w procesie interwencji i pomocy dzieciom oraz ich rodzinom. Interpretacje obowiązujących przepisów są skrajnie różne i budzą wiele zastrzeżeń.

Celem panelu jest przedstawienie istniejących kontrowersji w kwestii ochrony danych osobowych w aspekcie pomocy interdyscyplinarnej dzieciom krzywdzonym oraz nowego spojrzenia na regulacje ustawy o ochronie danych osobowych. Dyskusja ma także zidentyfikować przeszkody w organizowaniu takiej współpracy i dać impuls do wspólnego wypracowania rozwiązań.

27 października, wtorek

Sesja równoległa, godz. 14.00 – 15.30, sala Renesansowa

Przestępstwa wobec dzieci

- Prawnkarne aspekty izolacji sprawcy od dziecka – ofiary przemocy domowej - *Małgorzata Czarkowska, Sąd Okręgowy Warszawa-Praga*
- Wpływ relacji i struktury rodziny kazirodczej na zeznania dzieci – ofiar - *Teresa Jaśkiewicz, Ewa Wach, Instytut Ekspertyz Sądowych*
- Analiza postaw profesjonalistów, zajmujących się dziećmi – ofiarami przestępstw, wobec obowiązujących norm i procedur prawnych - *Kinga Dębiec, Uniwersytet Śląski*

Moderator: *Andrzej Augustyniak, Ministerstwo Sprawiedliwości*

- W sytuacji zaistnienia przemocy domowej niezwykle ważne jest zagwarantowanie ofiarom bezpieczeństwa, zastosowanie środków, które udaremnią popełnienie kolejnego przestępstwa.

Zasadniczym sposobem zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy domowej jest odizolowanie sprawcy przemocy od ofiar. Z uwagi na to, że przemocą zazwyczaj dotknięte są nie tylko dzieci, ale także inni członkowie danej rodziny, warto analizować kwestię zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonemu dziecku w kontekście bezpieczeństwa całej krzywdzonej rodziny.

Odseparowanie sprawcy przemocy domowej jest często niezbędne dla zagwarantowania bezpieczeństwa pokrzywdzonym zarówno na etapie postępowania przygotowawczego i jurysdykcyjnego, jak po wydaniu ostatecznego orzeczenia w sprawie. Środkami do realizacji powyższego celu dysponują policja, prokuratura, sądy.

Podczas sesji omówione zostaną możliwości, jakie dają przepisy prawa karnego materialnego oraz procesowego w zakresie odizolowania sprawcy przemocy od ofiar w toku postępowania przygotowawczego, jurysdykcyjnego i na etapie orzekania, analizowana będzie również ich skuteczność oraz częstotliwość stosowania w praktyce.

- Z praktyki związanej z opracowywaniem ekspertyz dla celów sądowych wynika, że do prawidłowej oceny psychologicznej zeznań małoletnich ofiar wykorzystania seksualnego w rodzinie ustalenia dotyczące poziomu ich rozwoju intelektualnego i społecznego, kompetencji werbalnych czy podatności na sugestie, a zatem czynników tradycyjnie branych pod uwagę w badaniach świadków, okazują się niewystarczające. Ofiary przestępstw seksualnych dokonywanych w rodzinie są bowiem uwikłane w specyficzne relacje emocjonalne z poszczególnymi członkami rodziny, co bezpośrednio wpływa na formę i treść ich zeznań. Badaniami objęto 40 przypadków kazirodstwa, w których sprawcą był ojciec biologiczny lub ojczym. Okazało się, że zeznania charakteryzujące się samodzielnością, spontanicznością, szczegółowością, a więc cechami bardzo pożądanymi dla oceny wiarygodności, najczęściej składały dzieci pochodzące z rodzin z tzw. sprawcą psychopatycznym, w których matki, same ofiary przemocy, nie udzielały dzieciom wsparcia w toczącym się procesie, a nawet naciskały na wycofanie zeznań. W zeznaniach ofiar pochodzących z tych rodzin zaobserwowano jednak najwięcej zniekształceń związanych z procesami pamięci, co wynikało z faktu późnego ujawniania sprawy i składania zeznań. W rodzinach ze sprawcą regresywnym, działającym bez drastycznej przemocy fizycznej, dzieci na ogół przejawiały postawę ochraniającą wobec nich, co skutkowało brakiem szczegółowości zeznań i ograniczaniem informacji o zachowaniu sprawcy, mimo nacisków matek na ujawnienie sprawy.

- Doświadczenia dziecka – ofiary lub świadka przestępstwa związane z uczestniczeniem w procedurach karnych, w dużej mierze zależą od postaw i zachowań profesjonalistów kontaktujących się z nim w ramach czynności służbowych. Na sesji przedstawione zostaną wyniki badań wybranych grup zawodowych: policjantów, prokuratorów, sędziów, kuratorów sądowych oraz pracowników socjalnych. Celem badania był opis postaw profesjonalistów wobec różnych aspektów traktowania dzieci w procedurach sądowych oraz ich oceny przydatności i skuteczności obowiązujących rozwiązań.

27 października, wtorek

Sesja równoległa, warsztatowa, godz. 14.00 – 15.30, sala A

„Interviewing Children: Getting More with Less”/Przesłuchanie dziecka: mniej pytań, więcej informacji
- Maria Keller-Hamela, FDN

On the session prof. Thomas D. Lyon's methods of interviewing children will be presented. It will include video with the author's explanation and examples.

Ten Step Investigative Interview

Thomas D. Lyon, J.D., Ph.D. © 2005

(Adaptation of the NICHD Investigative Interview Protocol)

1. DON'T KNOW instruction
2. DON'T UNDERSTAND instruction
3. YOU'RE WRONG instruction
4. IGNORANT INTERVIEWER instruction
5. PROMISE TO TELL THE TRUTH
6. PRACTICE NARRATIVES
 - a) like to do/don't like to do
 - b) last birthday
7. ALLEGATION
 - a) Tell me why I came to talk to you.
 - b) I heard you saw
 - c) Someone's worried
 - d) Someone bothered you
 - e) Something wasn't right
8. ALLEGATION FOLLOW UP
9. Follow up with TELL ME MORE and WHAT HAPPENED NEXT questions
10. MULTIPLE INCIDENTS

Na sesji omówione zostaną zasady przesłuchiwania dzieci, które sformułował prof. Thomas D. Lyon. W prezentacji wykorzystane będą fragmenty filmu z jego udziałem.

10 kroków w prowadzeniu przesłuchania

Thomas D. Lyon, J.D., Ph.D. © 2005

(Adaptacja protokołu przesłuchania NICHD)

1. Instrukcja NIE WIEM
2. Instrukcja NIE ROZUMIEM
3. Instrukcja MYLISZ SIĘ
4. Instrukcja NAIWNY PRZESŁUCHUJĄCY
5. OBIETNICA MÓWIENIA PRAWDY
6. ĆWICZENIE OPOWIADANIA
 - a) Co lubię/czego nie lubię robić
 - b) Moje urodziny
7. OSKARŻENIE
 - a) Jak myślisz, dlaczego chcę z Tobą rozmawiać
 - b) Słyszałam/em, że widziałeś/aś
 - c) Ktoś się martwi
 - d) Ktoś Cię niepokoił
 - e) Coś było nie tak
8. ROZWINIĘCIE OSKARŻENIA
9. PYTANIA powiedz mi więcej i co się wydarzyło potem
10. WIELOKROTNE WYDARZENIA

Prezentacja w języku angielskim bez tłumaczenia na polski.

27 października, wtorek

Sesja równoległa, warsztatowa, godz. 14.00 - 15.30, sala B

Psychoterapia tańcem i ruchem jako metoda pracy z dziećmi po traumie - *Aleksandra Łukasiewicz*

Psychoterapia tańcem i ruchem w USA i Wielkiej Brytanii, gdzie powstała, znana jest pod nazwą Dance/Movement Therapy (DMT). Bazuje ona na założeniu, że nasze stany fizyczne są połączone z przeżyciami emocjonalnymi. Nie żyjemy w oderwaniu od swojego ciała, nasze emocje mają wpływ na samopoczucie cielesne i vice versa. Podczas psychoterapii tańcem i ruchem odbudowuje się jedność emocjonalno-intelektualno-społeczno-fizyczną, jaką jest każdy z nas. W procesie psychoterapii można dokonać przepracowania konfliktów, problemów, schematów z przeszłości, o których opowiadanie jest często zbyt trudne.

Psychoterapia tańcem i ruchem to wyjątkowo skuteczna metoda wsparcia dla dzieci, które doświadczyły zaniedbania lub przemocy. Dzieci są często o wiele bardziej niż dorośli osadzone w swoim ciele. Psychoterapia tańcem i ruchem pozwala na dotarcie do przeżyć, które są w ciele zablokowane. Proces twórczej ekspresji przez ruch, który stanowi podstawę tej metody terapii, zapewnia przepracowanie traumy na poziomie cielesnym. Dzieciom często łatwiej wyrazić, pokazać, odegrać lub narysować to, co je spotkało, niż opowiedzieć o tym terapeutę, dlatego właśnie psychoterapia tańcem i ruchem może się okazać tak cenna.

Założenie, że zmiana na poziomie psychologicznym jest możliwa dzięki działaniom na poziomie fizycznym, to podstawa terapii włączającej ciało w proces terapeutyczny. Dlatego tak istotne jest, by dzieci zaniedbywane, które noszą w swoim ciele traumę opuszczenia, bicia, wykorzystywania, miały szansę odnowić swoją relację z własnym ciałem, a zatem – z samym sobą.

27 października, wtorek

Godz. 15.30 - 17.15, sala Koncertowa

„Italianiec”

rok produkcji: 2005

reżyseria: Andrei Kravchuk,

scenariusz: Andrei Kravchuk, Andrei Romanov

zdjęcia: Aleksandr Burov

muzyka: Aleksandr Knaifel

Nagrody:

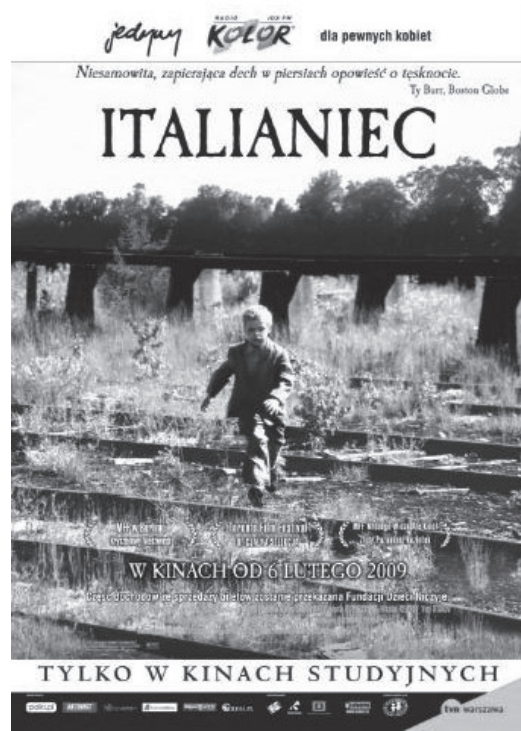
2007 r.: MFF w Hongkongu, nagroda „The SIGNIS Catholic”,

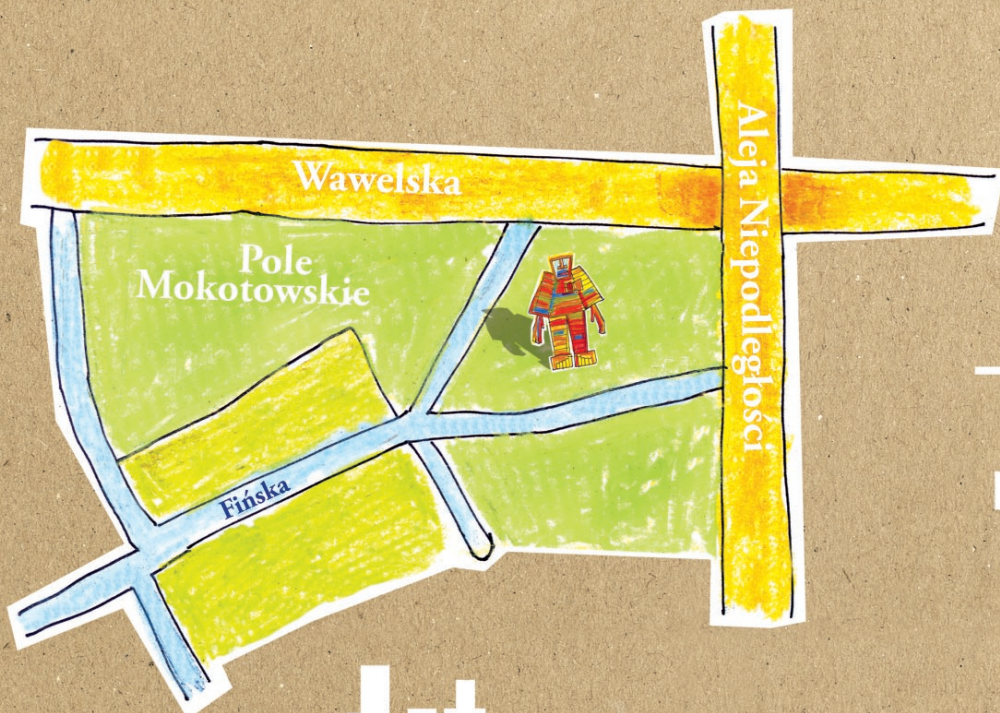
2005 r.: MFF Młodego Widza Ale Kino! – Złoty Poznański Koziołek w kategorii Najlepszy Film, Nagroda Rosyjskiej Akademii Filmowej, MFF w Berlinie – Kryształowy Niedźwiedź (wyróżnienie specjalne) w kategorii Najlepszy Film Fabularny oraz Grand Prix (of the Deutsches Kinderhilfswerk) w kategorii Najlepszy Film Fabularny, Carrousel International du Film – nagroda C.I.F.E.J. dla reżysera, MFF Cinekid – Nagroda Główna Cinekid, Honfleur Festival of Russian Cinema – Grand Prix.

Bezdzietne włoskie małżeństwo przyjeżdża do prowincjonalnego domu dziecka w Rosji, żeby zaadoptować rosyjskie dziecko. Spośród wielu dzieciaków Włosi wybierają sześciolatniego Wanię - wychowankowie domu dziecka przezywają chłopca „Italiańcem”. Przed Wanią otwiera się nowa perspektywa - bogate życie w słonecznej Italii - życie bez trosk, problemów i ciągłej walki o jutro. Ale chłopiec marzy o czymś zupełnie innym. Kiedy w domu dziecka pojawia się matka jego przyjaciela (wcześniej adoptowanego przez obcokrajowców), Wania postanawia odszukać swoją biologiczną matkę.

Wania dociera do swoich akt, odnajduje adres matki. Z pomocą starszej koleżanki udaje mu się uciec z domu dziecka. Dziewczyna zostaje złapana przez policję i Wania sam wsiada do pociągu. Kiedy dojeżdża do miasteczka, w którym mieszka jego mama, na miejscu czekają już na niego dyrektor domu dziecka i bizneswomen - „Madam”, żyjąca z pośrednictwa przy międzynarodowych adopcjach. Wania to dla nich jedno z kolejnych dzieci, na których mogą zarobić niezłe pieniądze. Na drodze Wani pojawiają się rozmaite przeszkody - chłopiec musi wiele przejść, by osiągnąć swój cel.

Na podstawie: www.stopklatka.pl

Cosmo Golem

warszawski symbol
praw dziecka!

